

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII
CENTRUL DE RESURSE UMANE ÎN SĂNĂTATE PUBLICĂ

CURRICULUM DE PREGĂTIRE
ÎN SPECIALITATEA

MEDICINĂ DE FAMILIE

Toate drepturile privind publicarea și difuzarea acestei lucrări aparțin
Ministerului Sănătății

**CURRICULUM DE PREGĂTIRE ÎN SPECIALITATEA
MEDICINA FAMILIEI**

**DEFINIȚIA SPECIALITĂȚII DE MEDICINA FAMILIEI ȘI A MEDICULUI
DE FAMILIE**

Medicina familiei este o disciplină academică și științifică, având propriul conținut educațional, activitate clinică și de cercetare bazată pe dovezi științifice, precum și o specialitate clinică orientată către asistența medicală primară.

Medicii de familie sunt medici specialiști educați în conformitate cu caracteristicile disciplinei. Ei sunt medici personali, în principal responsabili pentru asigurarea de îngrijiri continue și comprehensive oricărei persoane care necesită asistență medicală, fără deosebire de vârstă, sex și boală. Ei îngrijesc persoana în contextul familial, comunitar și cultural al acesteia, respectând autonomia pacienților lor. Medicii de familie au responsabilitate profesională față de comunitate. În procesul de management al bolii, ei integrează factori fizici, psihologici, sociali, culturali și existențiali, folosind cunoștințele și încrederea născute din contactele repetate.

Medicii de familie își exercită rolul profesional promovând sănătatea, prevenind îmbolnăvirea și furnizând tratament curativ sau paliativ. Acest lucru se întâmplă fie direct, fie prin intermediul altor servicii, potrivit nevoilor de sănătate și resurselor disponibile în comunitatea pe care o servesc, asistând pacienții în accesarea acestor servicii. Ei trebuie să își asume responsabilitatea pentru dezvoltarea și menținerea abilităților lor, a echilibrului și a valorilor personale pentru o asistență medicală efectivă și sigură.

**SCOPUL ȘI OBIECTIVELE GENERALE ALE REZIDENȚIATULUI DE
MEDICINĂ A FAMILIEI**

Rezidențiatul în medicina familiei creează premisele unei bune practici medicale primare la care are acces cea mai mare parte a populației.

Scopul rezidențiatului în medicina familiei este de a pregăti medici specialiști cu un nivel al competenței clinice suficient pentru a practica independent. Calitatea în practica modernă a medicinii de familie are la bază pregătirea obligatorie prin rezidențiat.

Directiva Consiliului Uniunii Europene 93/16 privind libera mișcare a medicilor și recunoașterea calificărilor lor arată că rezidențiatul în medicina familiei este obligatoriu pentru a practica această specialitate.

Programul de pregătire în rezidențiat, bazat pe caracteristicile acestei discipline va trebui să genereze medici de familie capabili:

- Să constituie punctul de prim contact cu sistemul sanitar, oferind acces liber și nelimitat pacienților lor și ocupându-se de toate problemele de sănătate ale acestora, fără deosebire de vârstă, sex sau orice altă caracteristică a persoanei în cauză.
- Să își însușească să identifice și să aplice metodele cele mai adecvate de prevenire și de promovare a sănătății populației.
- Să își însușească metodele de abordare integrală a pacientului în relație cu mediul său de viață și de muncă și de abordare centrată pe persoană și orientată către individ, familia și comunitatea din care acesta provine.
- Să își însușească metodele și mijloacele de a sesiza trecerea de la starea de sănătate la starea de boală a pacienților săi.
- Să cunoască foarte bine particularitățile și nevoile fiecărei etape de viață.
- Să își însușească și să aplice particularitățile consultației și a tratamentului în condițiile asistenței medicale de prim contact.
- Să își însușească și să aplice metodele specifice de rezolvare a urgențelor și a bolilor acute cu care este confruntat. Să se ocupe simultan de problemele de sănătate acute și cronice ale pacienților.
- Să asigure continuitatea longitudinală a asistenței medicale așa cum este determinată de necesitățile pacientului.
- Să ia în considerare prevalența și incidența bolilor în comunitate în procesul de luare a deciziilor.
- Să se ocupe de boli care se prezintă nediferențiat, în stadii incipiente de dezvoltare, care pot necesita intervenții de urgență.
- Să știe să facă o triere corectă a cazurilor care trebuie trimise în asistența medicală secundară.
- Să știe să aplice cele mai adecvate metode de tratament prespitalicesc
- Să respecte principiile medicinei bazate pe dovezi ținând cont de particularitățile fiecărui bolnav.
- Să știe să stabilească relațiile cele mai adecvate cu pacienții săi, prin intermediul unei comunicări eficiente între doctor și pacient.
- Să folosească eficient resursele coordonând asistența medicală, colaborând cu ceilalți profesioniști din asistența medicală primară și asigurând interfața cu alte specialități, prin asumarea rolului de reprezentant al pacientului când este necesar.
- Să știe să colaboreze cât mai bine cu specialiștii de profil.
- Să cunoască posibilitățile și limitele MF.
- Să cunoască legislația care controlează activitatea de asistență medicală.
- Să stabilească cele mai adecvate relații cu casa de asigurări de sănătate în favoarea pacienților săi.
- Să se ocupe de sănătatea comunității.
- Să se ocupe de probleme de sănătate în dimensiunea lor fizică, psihică, socială, culturală și existențială.

ORGANIZAREA REZIDENȚIATULUI DE MEDICINĂ FAMILIEI

Programul de pregătire postuniversitară în specialitatea de medicină familie trebuie să corespundă cel puțin nivelului descris în Titlul 4 al Directivei Consiliului Uniunii Europene 93/16 privind libera mișcare a medicilor și recunoașterea calificărilor lor.

În baza Ordinului..., rezidențiatul de medicină de familie în România are durata de 4 ani

din care 2 ani se desfășoară în cabinetele de medicină de familie, centre de permanență, centre de diagnostic și 2 ani în instituții spitalicești – ambulatorii de specialitate, ambulatorii integrate, spitale pentru îngrijirea pacienților vârstnici, clinici universitare și secții de specialitate. Cursurile, atelierele interactive se vor desfășura săptămânal în cadrul zilei la universitate / facultate, sub coordonarea cadrelor didactice și medicilor instructori-formatori.

Se recomandă stagii de specialitate cu următoarea durată:

Disciplină / profil specialitate	Durata stagiului	Locul recomandat pentru desfășurarea stagiului
Medicină de familie - obligatoriu prima parte a stagiului	6 luni.	Cabinet de medicina familiei, din care minim două săptămâni în mediul rural
Medicină internă (patologie în specialitățile pneumoftiziologie, gastroenterologie, hematologie, nefrologie, reumatologie, alergologie)	5 luni	De preferat ambulatoriul de specialitate pentru specialitățile nominalizate sau clinica /secție de specialitate / cameră de gardă
Oncologie	1 lună	Clinică / secție de specialitate
Diabet, boli de nutriție, metabolice și endocrinologie	2 luni	Clinică / secție de specialitate
Cardiologie	1 lună	De preferat ambulatoriul de specialitate sau clinică / cameră de gardă / secție de specialitate
Boli infecțioase	1 lună	Clinică / secție de specialitate / camera de gardă
Dermatologie	1 lună	De preferat ambulatoriul de specialitate
Neurologie	1 lună	De preferat ambulatoriul de specialitate / cameră de gardă / clinică / secție de specialitate
Psihiatrie	1 lună	De preferat ambulatoriul de specialitate
Pediatrie	5 luni	De preferat ambulatoriul de specialitate / cameră de gardă / clinică / secție de specialitate
Obstetrică – ginecologie	2 luni	Clinică / secție de specialitate / cameră de gardă
Medicină de urgență	2 luni	Unități de primire urgențe, centre de primire urgențe, camere de gardă ale spitalelor
Chirurgie (patologie în specialitățile chirurgie generală, ortopedie, urologie, ORL, oftalmologie)	2 luni	De preferat ambulatoriul de specialitate pentru specialitățile nominalizate / cameră de gardă
Medicină de familie – obligatoriu ultima parte a stagiului	18 luni.	Cabinet de medicina familiei

Curriculumul prevede lunar un număr de 20 de ore didactice (curs, seminar, prezentări de cazuri), pentru tematica teoretică prezentată, în afara cărora sunt prevăzute și un număr de 50 de ore lunar pentru activitățile practice, abilități, atitudini și studiul individual.

Din timpul alocat pregătirii, activitatea didactică acoperă 20-30%, restul de 70-80%, fiind dedicată activităților practice și studiului individual.

La sfârșitul fiecărui modul de pregătire (cel puțin o dată pe an), are loc o evaluare de etapă, făcută în unitatea de pregătire de către responsabilul de stagiu și îndrumător.

Întreaga activitate de pregătire este monitorizată prin caietul de stagiu (log-book), în care vor fi trecute de asemenea evaluările de etapă în credite, activitatea în programele de cercetare, participarea la manifestări științifice și de educație continuă.

Bibliografia anexată corespunde anului 2016, urmând a fi actualizată în momentul apariției altor titluri noi, până la organizarea primului examen de specialitate al seriei de rezidenți cu pregătire pe baza curriculei de față.

MEDICINA FAMILIEI; ANUL I – 6 LUNI

PROBLEME GENERALE

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de medicină familie din anul I, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- identifice funcțiile și caracteristicile medicinei de familie
- cunoască contextul general de desfășurare a activității
- realizeze managementul primului contact cu pacienții, în cadrul asistenței medicale primare
- cunoască semnele și simptomele tipice întâlnite în medicina primară mai ales în stadiile incipiente
- cunoască elemente de bază în activitatea de prevenție
- efectueze anamneza pacienților, indiferent de patologie
- enumere explorările uzuale disponibile în medicina de familie
- cunoască echipa de lucru în medicina familiei
- identifice principiile promovării sănătății și medicinei preventive
- explice continuitatea îngrijirii
- facă diferența între consultația centrată pe pacient și consultația centrată pe boală
- dobândească înțelegerea nevoii de a-și dezvolta abilități de comunicare și de utilizare a noilor tehnologii
- cunoască elemente generale de comunicare în medicina de familie.

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice (60 ore)

1. Introducere în problematica M.F.
2. Definiția și conținutul M.F
3. Caracteristicile și particularitățile M.F.
4. Obiectul și metodologia M.F.
5. Principiile M.F și funcțiile M.F.
6. Condițiile de lucru ale M.F, descrierea cabinetului, echipa de lucru a M.F.
7. Competențele medicinei de familie
8. Principii esențiale în epidemiologie (boli transmisibile și netransmisibile)
9. Principiile promovării sănătății
10. Principiile esențiale ale prevenției
11. Consultația în M.F. Tipuri de consultație, scopuri, caracteristici
12. Particularitățile consultației M.F. Loc de desfășurare, tipuri de solicitări, situația epidemiologică a comunității
13. Aptitudini de bază ale M.F. Efectuarea anamnezei, examinarea fizică, utilizarea investigații paraclinice, abilități de comunicare, aptitudinile de interpretare a informațiilor
14. Pacientul sănătos și pacientul bolnav
15. Problemele medicale ale omului sănătos
16. Etapele de dezvoltare ale ființei umane
17. Nevoile medicale ale fiecărei etape
18. Despre conceptul de boală și bolnav
19. Trecerea de la sănătate la boală. Gradele de sănătate

20. Pacientul cu risc de îmbolnăvire. Factorii de risc. Riscograme
21. Continuitatea în îngrijirea persoanei
22. Asistența medicală a familiei – îngrijiri centrate pe persoană. Ciclul vieții de familie.
23. Organismul uman ca sistem integrat. Dificultățile de abordare a sistemelor complexe
24. Asistența medicală a unei colectivități – sănătate comunitară (elemente de asistență socio-medicală, persoane și comunitate la risc, caracteristici epidemiologice și abordarea integrată a problemelor unei comunități, medicină școlară)
25. Principii de organizare sanitară, managementul cabinetului de M.F.
26. Comunicarea în M.F. – coordonate generale
27. Informatică medicală – cadrul general privind informatizarea cabinetului
28. Rolul M.F. în sistemul asigurărilor medicale, legislație sanitară. Serviciile medicale oferite de medicul de familie
29. Relațiile M.F. cu celelalte specialități

III. Teme activități practice

1. Prezentarea cabinetului și a echipei de lucru
2. Participarea la consultațiile curente
3. Participarea la consultațiile preventive
4. Participarea la vizitele la domiciliu
5. Acordarea primului ajutor medical
6. Completarea unor documente
7. Analiza unor probleme epidemiologice
8. Monitorizarea unor bolnavi cronici
9. Asistența medicală a copilului
10. Asistența medicală a bătrânului

PROBLEME SPECIFICE – 60 ORE

MODULUL 1: MANAGEMENTUL SERVICIILOR PREVENTIVE LA ADULȚI

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de medicină familie din anul I, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- identifice factorii de risc ai persoanei
- enumere modalitățile de educație pentru un stil de viață sănătos și de evitarea factorilor de risc pentru sănătate
- enumere modalitățile de supraveghere ale adulților pentru prevenirea îmbolnăvirilor
- stabilească o relație eficientă medic-pacient, respectând o îngrijire axată pe persoană

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Activități preventive în practica medicului de familie la adult - prevenția primară secundară și terțiară/raportul beneficiență/nonbeneficiență a intervențiilor preventive/calendarul activităților preventive în funcție de vârstă, sex și risc individual
2. Intervenții structurate privind managementul principalilor factori de risc legați de stilul de viață (dieta, mișcarea, fumatul și consumul de alcool)
3. Evaluarea și managementul riscului cardiovascular și metabolic
4. Evaluarea și managementul riscului oncologic (sân, col uterin, colon, etc.)
5. Evaluarea riscurilor privind sănătatea mintală (depresia/suicidul/abuzul de substanțe/demența)

6. Alte probleme specifice în prevenție: osteoporoză, tulburările de auz și văz, accidentele prin cădere la vârstnic, imunochemoprofilaxii
7. Chestionare utile în practica medicului de familie

III. Teme activități practice

1. Măsurarea parametrilor somatometrici (G, H, IMC circumferința taliei) și încadrarea în clasa de greutate
2. Măsurarea corectă a tensiunii arteriale (tensiometrul aneroid/tehnicile ambulatorii de măsurare a tensiunii arteriale)
3. Utilizare și interpretare teste rapide (glicometru/lipidometru)
4. Utilizare și interpretare scor de risc cardiovascular (diagramele SCORE)
5. Utilizare și interpretare rezultat optotip Snellen pentru screening tulburări de vedere
6. Examen clinic al sânelui
7. Utilizare și interpretare chestionar AUDIT
8. Utilizare și interpretare scor FAGERSTROM
9. Utilizare și interpretare chestionar de screening depresie MDI
10. Prelevare frotiu Babeș Papanicolau
11. Utilizare și interpretare chestionar screening nutrițional REAP
12. Intervenție scurtă pentru alcool și fumat
13. Utilizarea și interpretarea chestionarului pentru nivelul de activitate fizică

MODULUL 2: MANAGEMENTUL SERVICIILOR PREVENTIVE LA COPII ȘI ADOLESCENȚI

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de medicină familie din anul I, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- identifice factorii de risc ai persoanei
- enumere modalitățile de educație pentru un stil de viață sănătos și de evitarea factorilor de risc pentru sănătate
- enumere modalitățile de supraveghere ale copiilor și adolescenților pentru prevenirea îmbolnăvirilor
- stabilească o relație eficientă medic-pacient, respectând o îngrijire axată pe persoană
- fie capabili să evalueze și consilieze alăptarea precum și efectuarea frenotomiei anterioare
- colaboreze și să comunice în mod eficient și adecvat cu: pacienți, colegi, consultanți, asistenți medicali, profesioniști din domeniul sănătății, consultanți în alăptare
- învețe să echilibreze un pacient centrat pe îngrijirile din maternitate la cerințele unei practici de cabinet, să participe la echilibrul în familie, activități creative

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Urmărirea creșterii și dezvoltării normale a copilului
2. Principii de alimentație ale copilului 0-2 ani (alimentația la sân și alimentația complementară)
3. Principii de alimentație ale copilului 2-18 ani
4. Intervenții în tulburările de creștere și dezvoltare: supraponderea
5. Calendarul sintetic al intervențiilor preventive la copil (screening-uri la copil și adolescent)
6. Conținutul și metodologia vizitelor preventive la copil

7. Programul național de imunizări - tipuri de vaccinuri, indicații/contraindicații, tehnica administrării, consilierea provaccinare

III. Teme activități practice

1. Utilizare și interpretare curbe de creștere specifice grupei de vârstă OMS
2. Utilizare și interpretare chestionare de urmărire a dezvoltării neuropsihice a copilului
3. Utilizare și interpretare chestionar screening autism
4. Utilizarea fișei de urmărirea a eficacității alăptării
5. Evaluarea alimentației complementare
6. Realizarea catagrafiei de vaccinare
7. Efectuarea de vaccinări din programul de imunizări

MODULUL 3: ATITUDINEA MEDICULUI DE FAMILIE ÎN FAȚA URGENȚELOR COMUNE

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de medicină familie din anul I, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- dobândească înțelegerea nevoii de a avea cunoștințe și abilități în managementul principalelor urgențe medico-chirurgicale în concordanță cu nivelul de competență al medicului de familie și cu posibilitățile sale tehnice

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Medicul de familie verigă în sistemul de urgență - tipuri de urgențe adresabile de către asistența medicală primară
2. Dotarea cabinetului în vederea asigurării urgențelor medico-chirurgicale
3. Conținutul genții de urgență a doctorului
4. Managementul principalelor urgențe - principii, suport vital de bază – dispnee, reacție anafilactică, lipotimie, sângerare, durerea acută

III. Teme activități practice

1. Utilizarea medicației din trusa de urgență: doze, indicații, contraindicații
2. Efectuarea de manevre injectabile im, iv, sc, perfuzabile, prelevare sânge venos
3. Efectuarea aspirației secrețiilor bronșice
4. Proceduri de suport vital de bază
5. Tehnica efectuării masajului cardiac extern
6. Tehnica efectuării ventilației mecanice

MODULUL 4: NOȚIUNI DE BAZĂ ÎN ANALIZA ȘI INTERPRETARE INFORMAȚIEI MEDICALE DIN LITERATURĂ - MEDICINA BAZATĂ PE DOVEZI (MBD)

I. Obiective specifice

La sfârșitul modulului, medicii rezidenți de medicina familiei vor fi capabili să:

- enumere etapele aplicării MBD în practica clinică
- enunțe criteriile de clasificare a dovezii științifice
- enunțe criteriile de evaluare a riscului de eroare (bias)
- enumere principalele trăsături ale studiilor științifice
- formuleze întrebările de căutare

- caute dovezile în bazele de date medicale pentru pacientul său
- analizeze critic un articol medical

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Introducere în conceptul de Medicină Bazată pe Dovezi: definiție, istoric, importanță
2. Informația științifică: accesul la informații/date științifice medicale, baze de date internaționale
3. Clasificarea informației/dovezii științifice (nivelul de calitate al dovezii științifice)
4. Analiză critică a informației medicale (critical appraisal): evaluarea riscului de eroare (bias), tipuri de studii științifice (recenzii sistematice, meta-analize)
5. Utilizarea informației în practica medicală: căutarea informației, evaluarea informației, etapele aplicării MBD, avantajele și limitele MBD

III. Teme activități practice

1. Baze de date internaționale
2. Identificarea și formularea problemei clinice
3. Căutarea informației/dovezii în literatura de specialitate
4. Tipuri de studii științifice
5. Nivelul de calitate al informației
6. Analiză critică a articolelor științifice

MODULUL 5: MANAGEMENTUL CABINETULUI DE MEDICINĂ DE FAMILIE

I. Obiective specifice

La sfârșitul programului educațional rezidentul de medicina familiei va fi capabil să:

- cunoască elemente de organizare și funcționare a cabinetului M.F.
- cunoască și să enumere funcții și instrumente de management
- enumere tipurile de management în medicina de familie
- cunoască termenii utilizați în managementul financiar al cabinetului
- identifice metode de îmbunătățire a managementului financiar
- cunoască echipa de lucru în M.F.
- cunoască pașii și condițiile necesare înființării și funcționării unui cabinet de medicină de familie

II. Tematica adaptată obiectivelor specifice

1. Noțiuni uzuale în management
2. Tipuri de management în medicina de familie (medical, administrativ, de personal, financiar, al informației, etc)
3. Funcțiile managementului
4. Managementul financiar (termeni uzuali, surse de finanțare, posibilități de creștere a veniturii)
5. Planul afacerii-înființarea și funcționarea cabinetului
6. Echipa de lucru în medicina de familie

MODULUL 6: MEDICINA DE FAMILIE ÎN RURAL—MINIM 2 SĂPTĂMÂNI

I. Obiective specifice

să: La sfârșitul stagiului de medicină de familie, rezidentul de medicina familiei va fi capabil

- administreze servicii medicale de calitate în condiții de izolare și acces redus la mijloace tehnice
- dobândească capacitatea de a acorda servicii în situații limită în mod autonom,
- se adapteze pentru practica în mediul rural
- ofere servicii medicale de urgență în cabinet și în afara cabinetului
- identifice posibilități de îmbunătățire a activității în condiții de izolare adaptate necesităților medicale specifice comunității
- colaboreze cu alți furnizori de servicii medicale accesibili în mediul rural
- recunoască mijloace legale de asociere cu alți furnizori de servicii medicale primare în vederea asigurării continuității acolo unde acest lucru e posibil
- dobândească cunoștințe și abilități de continuare a educației medicale în condiții de izolare
- dovedească abilități de comunicare cu pacienți care provin din nivele sociale diferite
- colaboreze cu serviciile de asistență socială și comunitară, cu autoritățile locale

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Particularități ale practicii în mediul rural, relațiile intracomunitare, nivelul de educație, igienă, relațiile interindividuale, cutume, legi nescrise ale comunității, tradiții, obiceiuri locale, bariere și soluții
2. Abilități ale medicului de familie din rural care trebuie dezvoltate în mod special, în comparație cu medicul de familie care acordă îngrijiri în mediul urban:
3. Continuitatea asistenței medicale (centre de permanență și medici localnici)
4. Legislație specifică (școlară, comunitară, limitele acordării serviciilor medicale în afara competențelor)
5. Intoxicații frecvente rezultate din practica agricolă
6. Identificarea nevoilor comunității
7. Îngrijirea gravidei și a nou-născutului, asistarea nașterii în afara spitalului de specialitate
8. Îngrijirea unei plăgi
9. Point of care test (POCT)
10. Medicină comunitară și asistență orientată spre comunitate
11. Telemedicina, resurse online
12. Epidemiologie, sănătate publică
13. Rolul medicului de familie în depistarea și administrarea tratamentului pentru tuberculoză
14. Traumatisme, accidente, alte situații periculoase pentru individ specifice mediului rural (cauzate de specificul muncii agricole, locuința și mediul domestic)

III. Teme activități practice

1. Sutura unei plăgi
2. Incizia și drenajul unui abces
3. Imobilizări, Pansamente
4. Triaj epidemiologic
5. Ancheta epidemiologică
6. Asistarea unei nașteri
7. POCT, EKG
8. Educație medicală în școală și comunitate

9. Realizarea unei scheme terapeutice complexe la pacienți care utilizează mai mult de cinci medicamente (polifarmacie)

MODULUL 7: LEGISLAȚIE MEDICALĂ

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de medicină de familie, rezidentul de medicina familiei va fi capabil să:

- diferențieze principalele instrumente legislative folosite în activitatea medicului de familie
- ierarhizeze legislația și să extragă ceea ce este important pentru desfășurarea în condiții optime a activității cabinetului
- înțeleagă noțiunea și să se protejeze de malpraxis

II. Tematica cursului adaptată obiectivelor specifice

1. Drepturile și obligațiile medicului și pacientului
2. Dreptul pacientului la informația medicală
3. Consimțământul pacientului
4. Acordul pacientului informat
5. Confidențialitatea informațiilor
6. Dreptul pacientului în domeniul reproducerii
7. Dreptul pacientului la tratament și îngrijiri medicale
8. Dreptul la a doua opinie medicală
9. Interzicerea discriminărilor
10. Calitatea serviciilor medicale
11. Răspunderea profesională a medicului: disciplinară, administrativă, juridică (civilă și penală)
12. Asigurarea de malpraxis

SPECIALITĂȚI CLINICE

MEDICINĂ INTERNĂ – 5 LUNI

I. Obiective specifice

La sfârșitul modulului de medicină internă, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- efectueze anamneza și examenul clinic al pacientului cu afecțiuni medicale
- identifice factorii de risc ai afecțiunilor prevăzute și să enunțe planul de măsuri preventive adaptate cazului
- enunțe elementele de diagnostic și conduită terapeutică în sindroamele cu manifestări respiratorii, digestive, reno-urinare și să stabilească managementul lor
- identifice cazurile ce necesită consult interdisciplinar, explorări sau analize de laborator
- efectueze integrarea rezultatelor explorărilor de laborator și paraclinice și a recomandărilor terapeutice în contextul clinic.
- cunoască tehnica screeningului în patologia medicală
- enunțe elementele de diagnostic și conduita în urgențe specifice patologiei medicale

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice (100 ore)

Criteriile diagnosticului pozitiv și diferențial, complicațiile și principiile terapeutice în afecțiunile:

Respiratorii

1. Infecții: infecții acute ale căilor respiratorii superioare, traheobronșite, bronhopneumonii, pneumopatii acute, bronșiectazii, tuberculoza pulmonară și extrapulmonară
2. Obstructive: astm bronșic, bronhopatii cronice obstructive
3. Urgențe: embolia pulmonară, hipertensiunea pulmonară, pneumotorax spontan, insuficiența respiratorie, manifestări alergice respiratorii
4. Bolile ale mediastinului și pleurei
5. Cancer bronhopulmonar
6. Apneea în somn

Digestive

1. Eso – gastro - duodenale: esofagite, cancer esofagian, refluxul gastro esofagian, hernia hiatală, gastrite, ulcerul gastro-esofagian, hemoragiile digestive, cancerul gastric
2. Intestinale: sindromul de intestin iritabil, boli inflamatorii cronice ale intestinului, cancer colo-rectal
3. Hepatice: hepatitele acute și cronice, cirozele hepatice
4. Biliare: colecistite, litiaza veziculară
5. Pancreatice: pancreatite acute și cronice, cancerul de pancreas

Renale

1. Nefropatii glomerulare – glomerulonefrita acută poststreptococică, sindromul nefrotic, glomerulonefrita cronică
2. Nefropatii tubulo-interstițiale
3. Infecții ale tractului urinar, cistite, pielonefrite acute și cronice
4. Insuficiența renală acută
5. Boala cronică de rinichi

Reumatologie

1. Boli ale țesutului conjunctiv: poliartrita reumatoidă, lupus eritematos sistemic
2. Boli degenerative: artrozele, spondilozele și discopatia lombară
3. Alte boli inflamatorii: artritele, gută, epicondilita, tenosinovite, bursite
4. Sindroame specifice: umărul, genunchiul, piciorul dureros, durerea lombară nespecificată

Hematologice

1. Anemiile
2. Adenopatiile
3. Leucemiile și bolile mieloproliferative
4. Limfoamele Hodgkin și Non-Hodgkin
5. Mielomul multiplu
6. Sindroame hemoragipare

Alergologice

1. Marșul alergic, șocul anafilactic
2. Manifestări alergice localizate: respiratorii superioare, digestive, alergodermii – cu etiologii multiple, urticaria

III. Teme activități practice (250 ore)

1. Efectuarea anamnezei și examenului clinic obiectiv
2. Efectuarea unor investigații - peak flow- metrie, spirometrie, test streptococ B hemolitic pulsoximetrie, EKG, teste de laborator rapide
3. Interpretarea principalelor date paraclinice – de laborator, ecografice, endoscopice, radiologice și integrarea lor în contextul clinic
4. Prescrierea regimului igienico-dietetic, a terapiei specifice – etiologice, patogenice, simptomatice sau/și a terapiei profilactice
5. Regimul alimentar al pacientului digestiv – alcătuirea unui meniu pentru o afecțiune digestivă
6. Recomandări pentru aplicarea măsurilor preventive: abandonarea fumatului, dieta, schimbarea stilului de viață, evitarea alergenilor, noxelor, toxicelor, vaccinarea, investigarea pentru familiile cu istoric de boli genetice, cercetarea factorilor de risc și a semnelor de alarmă pentru cancer, monitorizarea și tratarea corectă a bolilor plurietiologice, terapia corectă a infecțiilor, identificarea contraindicațiilor în terapia uzuală, alte măsuri de prevenție secundară și terțiară.

PEDIATRIE ȘI NEONATOLOGIE– 5 LUNI

I. Obiective specifice

La sfârșitul modulului de pediatrie medicul rezident de medicina familiei va trebui să:

- recunoască și să trateze fenomenele fiziologice specifice nou-născutului: scăderea fiziologică în greutate, icterul neonatal, criza genitală, reflexele arhaice
- aplice particularitățile de îngrijire ale nou-născutului
- facă anamneza și examenul clinic la nou născut, copil 0-1 an, preșcolar, școlar, adolescent
- comunice eficient cu părintele pentru a obține datele necesare consultației
- descrie conținutul dietei la copil în funcție de diagnostic și vârstă
- descrie intervențiile profilactice necesare conform vârstei
- descrie modalități de prevenție a principalelor boli netransmisibile la copil: rahitismul carențial și anemia feriprivă

- enumere principalele tipuri de boli pentru care se efectuează screening și să descrie cum se face acesta
- enumere principalele cauze ale creșterii și dezvoltării în minus sau în exces la copil
- enunțe criteriile clinice și paraclinice de diagnostic și prognostic al bolilor genetice
- enunțe criteriile de diagnostic clinic și managementul pentru principalele sindroame caracteristice nou-născutului (hipoglicemia, policitemia, vomă și regurgitațiile neonatale, icterul prelungit, tahipneea tranzitorie, febră) și patologia neonatală (fractură de humerus și claviculă, leziunea plexului brahial, patologia oftalmică neonatală, displazia de șold, infecția neonatală cu streptococ de grup b, patologia dismaturului și prematurului, stenoza pilorică)
- facă anamneza, examenul clinic, planul de investigații paraclinice și atitudinea terapeutică în cazul patologiilor caracteristice copilului și cele nespecifice vârstei
- recunoască copilul abuzat, cu dependențe, cu retard, cu tulburări de comportament și să știe cum să managerieze aceste probleme de pediatrie socială
- recunoască aspecte de patologii specifice ale adolescentului
- decidă dacă boala diagnosticată poate fi tratată la domiciliu sau trebuie îndrumată spre servicii de asistență medicală secundare sau terțiare
- aplice managementul urgențelor medicale.

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice (100 ore)

1. Malnutriția protein-energetică
2. Obezitatea
3. Rahitismul
4. Diabetul zaharat
5. Anemiile, sindroame hemoragice, leucemiile acute limfoblastice și non-limfoblastice, limfoamele maligne hodgkiniene și non-hodgkiniene
6. Malformațiile congenitale
7. Atopiile
8. Reumatismul articular acut și cardiopatia reumatismală, artritele cronice juvenile
9. Infecțiile tractului respirator superior: amigdalitele, sinuzitele, otita medie
10. Laringita, bronșiolita, bronhopneumonia, pneumoniile, astmul bronșic, tuberculoza pulmonară și extrapulmonară la copil
11. Malformațiile congenitale cardiace, miocarditele, pericarditele, endocarditele infecțioase, tulburări de ritm și de conducere, hipertensiunea arterială la copil
12. Stomatitele, glositele și cheilitele
13. Hemoragiile digestive la un nou născut și copil, diareea și sindromul de malabsorbție, parazitozele digestive, hepatitele acute și cronice
14. Glomerulonefritele, infecțiile urinare, insuficiență renală acută și cronică
15. Enurezisul și encoprezisul
16. Urgențe pediatrice majore: aspirație de corp străin, reacții alergice, convulsiile, intoxicațiile acute, înțepături de insecte veninoase, mușcături de animale, insolația, șocul, insuficiență cardio-respiratorie, sindroame de deshidratare acută, comele

III. Teme activități practice (250 ore)

1. Examinarea clinică a nou-născutului și copilului
2. Măsurători antropometrice și interpretarea lor la copilul de diferite vârste
3. Aprecierea creșterii și dezvoltării copilului
4. Puncții și recoltări venoase la sugar și copil
5. Instalarea unui cateter venos
6. Vaccinările – căi de administrare

7. Interpretarea rezultatelor examenelor de sânge periferic și integrarea lor în contextul clinic
8. Examenul otoscopic la sugar și copilul mare
9. Interpretarea probelor funcționale respiratorii
10. Interpretarea radiografiilor
11. Urmărirea epidemiologică și igienică a colectivităților de copii
12. Prescrierea medicamentelor în funcție de vârstă
13. Stabilirea necesităților nutriționale la copiii bolnavi între 0-1 an, 1-3 ani, 4-7 ani, 7-14 ani și adolescenți

ONCOLOGIE – 1 LUNĂ

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de Oncologie, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- efectueze anamneza și examenul clinic al pacientului cu afecțiune oncologică
- cunoască și să identifice factorii de risc pentru o afecțiune malignă
- identifice semnele clinice de alarmă pentru o afecțiune malignă
- cunoască afecțiunile oncologice care beneficiază de intervenții preventive
- efectueze integrarea rezultatelor explorărilor de laborator și imagistice specifice în contextul clinic
- identifice potențiale agravări în evoluția bolii și apariția complicațiilor cu îndrumare imediată la medicul oncolog
- identifice cazurile ce necesită trimitere la consult interdisciplinar, explorări sau analize de laborator
- acorde primul ajutor în urgențe

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice (20 ore)

1. Etiologia cancerului: factori de risc ambientali (fizici, chimici, virali), factori de risc comportamentali (fumat, alcool, alimentație), factori de risc constituționali (hormonali, genetici, imunologici)
2. Evoluția naturală a cancerului. Complicații frecvente.
3. Principii și metode de diagnostic în cancer: diagnosticul clinic (semne directe și indirecte), diagnosticul biologic, diagnosticul imagistic (metode neinvazive și invazive), particularitățile diagnosticului în cancer. Dificultăți și erori
4. Incidentele și complicațiile radioterapiei în oncologie
5. Principiile tratamentului hormonal în oncologie: clasificare, obiective, agenți terapeutici, efecte
6. Urmărirea bolnavului, infecțiile, urgențele oncologice
7. Durerea în cancer: anatomia și fiziologia durerii, sindroame dureroase, tratamentul durerii în cancer
8. Tratamentele paliative în cancer
9. Aspecte de psiho-oncologie
10. Alimentația în oncologie
11. Principii de screening. Prevenirea și depistarea precoce a cancerului și educarea sanitară a populației
12. Leziunile precursore ale malignității: definiție, clasificare, diagnostic, tratament
13. Managementul efectelor adverse ale chimioterapiei

14. Criteriile diagnosticului pozitiv, diferențial și al evoluției principalelor localizări maligne: bronhopulmonare, digestive (cancer esofagian, gastric, hepatic, pancreatic, colo-rectal), genitale (cancer de col uterin, corp uterin, ovar, prostată), renale, cutanate, cerebrale, osoase și de țesuturi moi superficiale.

III. Teme activități practice (50 ore)

1. Anamneza și examenul clinic al pacientului oncologic
2. Examenul ariilor ganglionare superficiale
3. Examenul general al tegumentelor și mucoaselor
4. Examenul cavității bucale
5. Examinarea sânului
6. Tușeul rectal
7. Interpretarea explorărilor biologice și imagistice și integrarea lor în contextul clinic
8. Interpretarea examenului citologic cervico-vaginal
9. Monitorizarea evoluției, identificarea complicațiilor, prima intervenție în cabinet, criterii de trimitere la oncolog
10. Regimul alimentar al pacientului oncologic

CARDIOLOGIE – 1 LUNĂ

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de cardiologie, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- identifice factorii de risc cardiovasculari
- efectueze servicii de prevenție primară și secundară pentru pacienții cu risc sau cu patologie cardiovasculară
- efectueze anamneza și examenul clinic al pacientului cu afecțiune cardio-vasculară
- interpreteze și să integreze în context clinic analizele de laborator specifice
- efectueze și să interpreteze în context clinic electrocardiograma de repaus
- efectueze și interpreteze IGB (indicele gleznă-braț).
- interpreteze radiografia cardiopulmonară, să integreze în context clinic rezultatele, ecocardiografiei, examenului Doppler vascular , Holter de EKG, să interpreteze datele furnizate de măsurarea automată a TA pe 24 de ore
- facă diagnosticul diferențial și managementul: durerii precordiale, dispneei, edemelor periferice, palpitațiilor, sincopelor, cianozei, suflurilor cardiace sau arteriale, turgescenței jugulare
- facă managementul afecțiunilor cardiovasculare frecvente: pacientul cu hipertensiune arterială, pacientul cu cardiopatie ischemică cronică, pacientul cu valvulopatii, pacientul cu boli ale vaselor periferice arteriale și venoase, boala cerebro-vasculară, pacientul post infarct, pacientul cu boală cardiovasculară și patologie asociată
- evalueze riscul cardiovascular global și să elaboreze planul de măsuri preventive adaptate fiecărui pacient
- identifice cazurile ce necesită trimitere la consult interdisciplinar, explorări sau analize de laborator
- identifice cazurile care necesită internare

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice (20 ore)

1. Hipertensiunea arterială esențială și secundară
2. Cardiopatia ischemică, pacientul post IMA

3. Insuficiența cardiacă
4. Tulburări de ritm și de conducere
5. Alte afecțiuni cardiace: valvulopatii, endocardite, miocardite, pericardite
6. Boala arterială periferică
7. Boala venoasă cronică
8. Ischemia mezenterică
9. Bolile cardiovasculare și sarcină
10. Boala cerebrovasculară
11. Pacientul cu boală cardiovasculară și patologie asociată
12. Dislipidemiile
13. Boli cardiace congenitale
14. Ghiduri actuale de prevenție

III. Teme activități practice (50 ore)

1. Anamneza și examenul clinic al pacientului cu afecțiune cardio-vasculară
2. Examinarea cordului (percuție, auscultație, focare, sufluri, tulburări de ritm)
3. Analizarea și interpretarea investigațiilor paraclinice specifice pacientului cardiac
4. Interpretarea diagramelor de risc cardiovascular (SCORE, Framingham, etc) și identificarea factorilor de risc cardiovascular
5. Efectuarea și interpretarea EKG de repaus
6. Efectuarea și interpretarea indicelui gleznă-braț
7. Analizarea și interpretarea radiografiei cardiopulmonare
8. Integrarea în context clinic rezultatelor EKG de efort, ecografiei cardiace, măsurarea automată a TA pe 24 de ore, Holter EKG și examenului Doppler vascular
9. Diagnostic diferențial și management în semnele și simptomele specifice afecțiunilor cardiovasculare (durerea precordială, dispneea, edemele periferice, palpitațiile, sincopa, cianoza, suflurile cardiace sau arteriale, șocul cardiogen)
10. Conduita terapeutică și monitorizarea ambulatorie a afecțiunilor cardiovasculare frecvente
11. Conduita terapeutică și monitorizarea pe termen lung a pacientului post IMA
12. Măsuri de prim ajutor în urgențele cardiovasculare

BOLI INFECȚIOASE – 1 LUNĂ

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de boli infecțioase, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- utilizeze eficient datele de anamneză, examen clinic și investigații pentru orientarea diagnostică la pacienții cu patologie infecțioasă
- recomande și să interpreteze investigațiile paraclinice și de laborator accesibile în medicina de familie (radiografia pulmonară, a masivului facial, echo grafia abdominală, hemoleucograma, markeri ai inflamației, serologia hepatitelor virale, examenul exudatului nazo-faringian, urocultura, ex. coproparazitologic și coprocultura, coprocitograma
- enumere principiile terapiei antiinfecțioase specifice
- enumere elementele de diagnostic și conduita terapeutică de urgență în principalele sindroame infecțioase abordate în medicina de familie
- enumere elementele de diagnostic și conduita terapeutică în principalele boli infecțioase abordate în medicina de familie enumere principalele criterii de dirijare a pacienților către serviciile de boli infecțioase
- enumere bolile infecto-contagioase cu declarare obligatorie

- enunțe principiile de medicină preventivă a bolilor infecțioase

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice (20 ore)

1. **Sindroame infecțioase:** sindrom febril prelungit, sindromul meningeal, erupțiile cutanate de origine infecțioasă, adenopatiile infecțioase, sindromul diareic infecțios, icterul febril, purpura infecțioasă, starea septicemică, șocul toxicoseptic
2. **Patologia infecțioasă:** infecțiile căilor respiratorii (faringite, laringite, traheobronșite, pneumonii), infecțiile în sfera ORL (otite, sinuzite), infecții cutaneo-mucoase, infecții urinare (cistita, uretrita, pielocistita), infecții ginecologice, infecții digestive (gastro-enterite, hepatita acută, infecția cu H.pylori, parazitoze digestive), infecții ale sistemului nervos central
3. **Criterii de diagnostic pentru:** febră tifoidă, botulism, tetanos, rabie, malaria, toxoplasmoza, trichineloză
4. **Managementul urgențelor infecțioase:** toxiinfecția alimentară, deshidratarea acută, sindromul febril, convulsiile febrile, cefaleea acută, sindromul meningeal, erupțiile febrile, simptome sistemice (febră, scădere ponderală, artralgii, limfadenopatii), sepsisul

III. Teme activități practice (50 ore)

1. **Examinarea pacientului cu boală infecțioasă:** examenul neurologic, aparatului respirator, cardiovascular, digestiv, urogenital
2. **Interpretarea investigațiilor și explorărilor** necesare pentru diagnosticul și conduita principalelor boli infecțioase și integrarea lor în contextul clinic: ex. complet de urină/urocultură, ex. coproparazitologic, hemoleucograma, exudatul naso-faringian, coprocultură, antibiograma, radiografia pulmonară, markeri ai inflamației, serologia hepatitelor virale, serologia principalelor infecții virale (rubeola, rujeola, herpes – varicelă, EB virus)
3. **Însușirea principalelor componente ale conduitei terapeutice:** antibioterapia inclusiv antibioterapia empirică, principiile rehidratării orale, medicația simptomatică în patologia infecțioasă (antitusive, antipiretice, antiemetice, etc), medicația antidiareică, alcătuirea unei diete într-o boală infecțioasă, trusă și manopere de urgență în șoc

DERMATOVENEROLOGIE - 1LUNĂ

I. Obiective specifice

La sfârșitul modulului de pregătire în dermatovenerologie, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- efectueze anamneza pacientului cu afecțiuni dermatologice
- efectueze examenul clinic al pacientului cu afecțiuni dermatologice
- enunțe elementele de diagnostic, conduită terapeutică și monitorizare în principalele sindroame specifice afecțiunilor dermatologice
- enunțe elementele de diagnostic și conduită în urgențele specifice patologiei dermatologice
- identifice cazurile ce necesită trimitere la consult interdisciplinar, explorări paraclinice sau examinări de laborator
- efectueze integrarea rezultatelor explorărilor de laborator și paraclinice și a recomandărilor terapeutice în contextul clinic

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice (20

ore)

1. Dermatozele
2. Dermatita de contact
3. Eczeme
4. Infecțiile pielii și țesutului subcutanat
5. Urticaria și angioedemul
6. Eczema sugarului și a copilului mic
7. Manifestări cutanate în bolile arterelor și venelor
8. Afecțiuni ale unghiilor, părului, glandelor sebacee și sudoripare
9. Afecțiuni ale mucoasei bucale și genitale
10. Boli cu transmitere sexuală
11. Psoriazis
12. Pemfigus
13. Lichenul plan și erupții lichenoide
14. Tumori cutanate benigne și maligne
15. Scabia
16. Pediculoza
17. Reacții cutanate postmedicamentoase
18. Boli buloase
19. Vasculite, eritrodermiile, purpuri

III. Teme activități practice (50 ore)

1. Anamneză pacientului cu afecțiuni dermatologice
2. Examen clinic al pacientului cu afecțiuni dermatologice
3. Profilaxia cancerului cutanat (melanom malign și non melanoame)
4. Semne importante pentru diagnosticul clinic
5. Interpretarea examenului micologic, bacteriologic, serologic și ultramicroscopic și integrarea lor în contextul clinic
6. Prescrierea și utilizarea preparatelor dermatologice pentru afecțiunile menționate

DIABET ZAHARAT, AFECȚIUNI METABOLICE, DE NUTRIȚIE ȘI ENDOCRINOLOGIE – 2 LUNI

II. Obiective specifice

La sfârșitul modulului de pregătire în diabet zaharat, afecțiuni metabolice, de nutriție și endocrinologie, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- efectueze anamneza pacientului cu afecțiuni endocrinologice, diabet zaharat și afecțiuni metabolice și de nutriție
- efectueze examenul clinic al pacientului cu afecțiuni endocrinologice, diabet zaharat și afecțiuni metabolice și de nutriție
- enunțe elementele de diagnostic, conduită terapeutică și monitorizare în principalele sindroame specifice afecțiunilor endocrinologice, diabet zaharat și afecțiuni metabolice și de nutriție
- enunțe elementele de diagnostic și conduită în urgențele specifice patologiei pacientului cu afecțiuni endocrinologice, diabet zaharat și afecțiuni metabolice și de nutriție
- identifice cazurile ce necesită trimitere la consult interdisciplinar, explorări paraclinice sau examinări de laborator
- efectueze integrarea rezultatelor explorărilor de laborator și paraclinice și a recomandărilor terapeutice în contextul clinic

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice (40 ore)

1. Hormonii. Natura chimică. Mod de acțiune
2. Sistemul endocrin – rolul și funcțiile sale
3. Adenohipofiza – fiziologie, secreția hormonală și efectele sale biologice
4. Acromegalia
5. Insuficiența antehipofizară la adult și copii
6. Neurohipofiză – secreție hormonală și efectele sale biologice
7. Diabetul insipid
8. Patologia tiroidei (hipertiroidia, hipotiroidia, gușa - simplă, endemică, multinodulară, noduli tiroidieni, tiroiditele)
9. Patologia paratiroidelor (hiperparatiroidia - hipercalcemia secundară, insuficiența paratiroidiană)
10. Patologia corticosuprarenalelor – (sindroame de hiperfuncție corticosuprarenală, hipofuncție corticosuprarenală)
11. Patologia medulosuprarenalelor
12. Patologia gonadelor
13. Pubertatea normală și patologică
14. Menopauza
15. Osteoporoza
16. Evaluarea stării de nutriție, antropometrie, perimetre
17. Elaborarea planurilor de intervenție nutrițională (în diabet zaharat, obezitate, dislipidemii, denutriție și hipovitaminoze, hiperuricemii)
18. Screeningul familial în bolile metabolice
19. Diabet zaharat - diagnostic, clasificare, patogenie, aspecte clinice, factori de risc, investigații paraclinice, tratament principii, tipuri de insulină, tipuri de ADO, complicații, evoluție, prognostic,dispensarizare, ghiduri de practică
20. Diabet zaharat rezistent la insulina
21. Diagnosticul și managementul diabetului gestațional,
22. Obezitatea - diagnostic, clasificare, epidemiologie, management,
23. Sindromul hipoanabolic
24. Dislipidemiile
25. Hiperuricemiile
26. Tulburări de nutriție, tulburări de comportament alimentar

III. Teme activități practice (100 ore)

1. Anamneza pacientului cu afecțiuni endocrinologice, diabet zaharat, afecțiuni metabolice și de nutriție
2. Examen clinic al pacientului cu afecțiuni endocrinologice, diabet zaharat afecțiuni metabolice și de nutriție
3. Principalele dozări hormonale
4. Tehnici dinamice de apreciere a secrețiilor hipofizare, corticosuprarenaliene, tiroidiene și ale gonadelor
5. Imagistica: scintigrafia și iodocaptarea tiroidiană, interpretarea radiografiilor de șa turcească, pumn
6. Managementul disfuncției erectile
7. Explorarea funcțională a pancreasului endocrin
8. Investigații paraclinice la luarea în evidență la medicul de familie și monitorizarea periodică a pacientului cu diabet zaharat de tip II
9. Examinarea piciorului diabetic
10. Principii de întocmire a dietei pentru diabet zaharat de tip II

11. Realizarea unor diete cu 160g, 180g, 200g carbohidrați
12. Scheme terapeutice
13. Prezentarea ghidurilor de practică pentru medicii de familie, metode de dispensarizare prin medicul de familie, prevenirea complicațiilor, profilaxia primară și secundară a comorbidităților

NEUROLOGIE- 1 LUNĂ

I. Obiective specifice

La sfârșitul modulului de pregătire în neurologie, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- efectueze anamneza pacientului cu afecțiuni neurologice
- efectueze examenul clinic neurologic
- enunțe elementele de diagnostic și conduită terapeutică în sindromul cefalalgic, vertiginos, și paralic
- cunoască elementele de diagnostic, conduita terapeutică și monitorizare în epilepsie, boala Parkinson, accident vascular cerebral sechelar, polineuropatii, scleroza multiplă, miopatii
- enunțe elementele de diagnostic și conduita în urgențe neurologice: criza de epilepsie, come, accidentele vasculare cerebrale recent instalate
- identifice cazurile ce necesită trimitere la consult interdisciplinar, explorări sau analize de laborator
- integreze rezultatele explorărilor paraclinice în contextul clinic : puncția lombară, CT/RMN,
- angiografia cerebrală, ex Doppler, audiograma

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice (20 ore)

1. Cefaleea și migrenă
2. Vertijul
3. Tremurăturile
4. Boala Parkinson
5. Epilepsia
6. Scleroza multiplă
7. Mono și polineuropatiile. Deficite motorii, deficite senzoriale
8. Accidentele vasculare cerebrale
9. Afecțiunile măduvei spinării
10. Demențele, coma

III. Teme activități practice (50 ore)

1. Anamneza și istoricul personal/familial al pacientului neurologic
2. Comunicarea cu pacientul cu tulburări de vorbire/de auz
3. Examinarea pacientului neurologic: inspecția statusului postural și neuromuscular, inspecția mersului, examinarea reflexelor, probe de mers, probe de echilibru, alte probe neurologice specifice.
4. Interpretare explorări paraclinice specifice: puncția lombară, CT/RMN, angiografia cerebrală, audiograma, examen Doppler și integrarea lor în contextul clinic
5. Scheme de tratament în: accidentul vascular cerebral, epilepsie, boala Parkinson, scleroza în plăci, demențe, neuropatii.

PSIHIATRIE 1 LUNA

I. Obiective specifice

La sfârșitul modulului de psihiatrie, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- recunoască problemele de sănătate mentală în etapele de debut ale bolii
- conducă anamneza pentru elaborarea unui istoric psihiatric
- enumere criteriile de diagnostic în tulburările psihice și psiho-somatice
- explice locul pe care îl ocupă medicul de familie în echipa multidisciplinară care realizează managementul pacientului cu probleme de sănătate mentală
- enunțe criteriile de a iniția și monitoriza tratamentul în anxietate, depresie, tulburări psihosomatice
- identifice cazurile ce necesită trimitere la serviciile de psihiatrie (tulburări psihotice - schizofrenia, tulburarea bipolară, paranoia, mania; demențe, dependentă de alcool sau droguri, patologia psihiatrică a copilului - tulburări de comportament, autismul, hiperactivitatea, s. a) urgențele psihiatrice (amenințare de suicid, delir, atacuri de panică, delirium tremens, sevraj la alte substanțe-droguri)
- identifice cazurile ce necesită îndrumare către psihoterapie (depresia ușoară și medie, anxietatea și atacurile de panică, fobiile, tulburările de somn, tulburările somatoforme, tulburările alimentare -bulimia, anorexia, problemele de cuplu)

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice (20 ore)

1. Depresia, suicidul și tentativă de suicid
2. Anxietatea (tulburarea de panică și anxietatea generalizată)
3. Tulburări psihopatologice corelate bolilor somatice
4. Tulburări psihopatologice ale alimentației, somnului și sexualității
5. Neurastenia și tulburările de somatizare
6. Tulburarea legată de alcool și droguri (adicții)
7. Stresul
8. Psihozele
9. Tulburările mintale ale copilului (tulburări de comportament, ADHD, autism)
10. Violența domestică (violul, disputele conjugale)

III. Teme activități practice (50 ore)

1. Examinarea pacientului și perspectiva psihopatologică (observarea expresivității și comportamentului, dialogul)
2. Anamneza biografică, istoric psihiatric. Foaia de observație standardizată în psihiatrie
3. Scale de evaluare/chestionare pentru depresie, anxietate, alcoolism, MMSE (aplicabile în cabinetul medicului de familie)
4. Evaluarea rețelei de suport social, rolul MF în cadrul ei și evoluția tulburărilor psihice
5. Evaluarea interacțiunilor intrafamiliale și relația cu familia ce are în componență un bolnav psihic
6. Evaluarea riscului suicidar
7. Modalități de intervenție și situații de criză psihologică
8. Intervenții psihoterapeutice în depresie, anxietate, atac de panică, tulburări somatoforme

CHIRURGIE GENERALĂ- 2 LUNI

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de chirurgie, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- facă anamneza, examenul clinic local și general în afecțiuni chirurgicale
- efectueze integrarea rezultatelor explorărilor de laborator și paraclinice și a recomandărilor terapeutice în contextul clinic
- fie capabil să execute monopere de mică chirurgie
- enunțe principiile aseptiei și antisepsiei
- identifice și să rezolve optim urgența chirurgicală și traumatică, oftalmologică, orl, urologică
- recunoască situațiile care necesită consult interdisciplinar
- cunoască diferențele de abordare a patologiei orl la copil și adult
- utilizeze instrumentele necesare pentru examenul oftalmologic, ORL

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice (40 ore)

Chirurgie generală

1. Afecțiuni traumatiche: plăgile, hemoragiile și șocul hemoragic
2. Arsurile, degerăturile
3. Elemente de patologie chirurgicală abdominală (litiata biliară, colecistita acută, pancreatita acută, abdomenul acut chirurgical, apendicita acută, peritonitele, ocluzia intestinală, icter mecanic)
4. Managementul semnelor și simptomelor afecțiunilor abdominale: durere abdominală, greața, vărsături, anorexie, scădere ponderală, icter, hematemeză, melenă, rectoragia
5. Boli ale venelor și arterelor

ORL

1. Managementul sindroamelor nevralgice din sfera ORL, al sindromului disfagic, hipoacuzic, vertiginos, al acufenelor și tinitusului
2. Diagnosticul și conduita terapeutică în: afecțiuni acute (rinite, sinuzite laringite, otite externe, otite medii, faringite, sinuzite) și cronice (otite seroase, otite supurate cronice, adenoidite, rinite, sinuzite)
3. Diagnosticul prezumtiv și trimiterea la specialistul ORL în caz de: flegmon amigdalian, scăderea acuității auditive, tulburări ale gustului și mirosului, sindrom Meniere, afecțiuni ale glandelor salivare, tumori din sfera ORL
4. Primul ajutor în urgențe: epistaxis, traumatisme ce interesează sfera ORL, prezența corpi străini intranasali, auriculari sau laringieni

Oftalmologie

1. Managementul blefaritei, conjunctivitelor acute și cronice, infecțioase sau alergice, scleritei și episcleritei și a șalazionului
2. Cataractă, miopia, hipermetropia, astigmatismul, strabismul paralitic și non paralitic, glaucomul
3. Traumatisme fizice, chimice și termice, corpi străini la nivelul polului anterior ocular, pansamente oculare
4. Ochiul roșu și dureros

Urologie

1. Patologia rinichiului și ureterelor litiata urinară
2. Adenom de prostată
3. Retenția acută de urină
4. Boli inflamatorii ale organelor genitale masculine

Ortopedie și Traumatologie

1. Managementul în: fracturi, luxații, entorse, contuzii, plăgi, retenția de corp străin în plăgi, traumatisme musculo-ligamentare, traumatisme ale vaselor și nervilor periferici, arsuri, electrocutare, înec, șoc caloric și hipotermic, afecțiuni ale discului intervertebral
2. Patologie ortopedică netraumatică: luxație congenitală de șold, picior strâmb congenital, copilul care șchioapătă, tumorile aparatului locomotor, tulburări de statică ale coloanei vertebrale

III. Teme activități practice (100 ore)

1. Examen clinic al pacientului: anamneză (antecedente, simptome, factori de risc), examen clinic obiectiv, tușeul rectal, otoscopia
2. Efectuarea unor investigații: doppler vascular periferic, probe biologice sanguine, oscilometrie, pulsoximetrie
3. Interpretarea explorărilor de laborator și paraclinice: examinări biologice, teste imagistice (esofagoscopie, gastroscopie, rectoscopie, colonoscopie, irigografie, radiografie, ecografie, mamografie, arteriografie, CT, RMN), examen histopatologic, examen citologic și integrarea lor în context clinic
4. Sondaj vezical
5. Denudare venoasă periferică
6. Toaleta, hemostază, sutură, pansamentul unei plăgi
7. Extragere corp străin sfera ORL
8. Tamponament nazal anterior și posterior
9. Spălătura auriculară, oculară, gastrică
10. Imobilizarea unei fracturi, entorse, luxații
11. Anestezia locală
12. Crico-tiroidotomia
13. Incizia, drenajul, pansamentul unui abces
14. Extracția firelor de sutură, extragerea unui tub de dren
15. Pansamentul unei arsuri, degerături
16. Îngrijirea unei escare
17. Sutura plăgilor superficiale și pansamente
18. Spălătura gastrică, paracenteza

OBSTETRICA – GINECOLOGIE- 2 LUNI

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de obstetrică - ginecologie medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- descrie rolul medicului de familie în promovarea unui stil de viață sănătos și educația sexuală a preadolescentului, adolescentului și femeii adulte
- descrie rolul medicului de familie în prevenția primară și secundară a afecțiunilor ginecologice (carcinom cervical, infecții genitale)
- ofere consiliere și să recomande metode de contracepție pentru planificare familială;
- facă anamneza ginecologică, examenul genital și să recomande un plan de investigații adaptat afecțiunii pacientei
- descrie modul de abordare a pacientei în situații particulare probleme psihice, medicolegale, vârsta prea mică sau prea înaintată, infecții cu transmitere sexuală, probleme psihosexuale
- descrie aspectele medico-legale și etice legate de problemele ginecologice (tutela, vârsta consimțământului, agresiune)
- descrie colaborarea cu alte specialități în abordarea femeii cu afecțiuni ginecologice

- stabilească diagnosticul de sarcină prin anamneză, examen clinic general, examen obstetrical și explorări paraclinice la prima vizită
- cunoască metodele de screening a sarcinii în trimestrele I, II și III
- anamneza sarcinilor cu risc crescut pentru malformații
- cunoască procedura recoltării frotiului citologic, să comunice rezultatele
- asiste nașterea fiziologică
- facă: epiziotomie, epiziorafie, sutura rupturii de canal moale
- cunoască dotarea necesară cabinetului medicului de familie pentru urmărirea gravidei, lăuzei și asistența nașterilor la cabinet sau domiciliu

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice (40 ore)

1. Promovarea sănătății femeii, activității preventive, evaluarea periodică a stării de sănătate
2. Boli infecțioase ale tractului genital
3. Alte afecțiuni ale tractului genital (ovarul polichistic, fibromul uterin, endometrioza)
4. Managementul tulburărilor menstruale (amenoreea, dismenoreea, menoragia, polimenoreea, sindromului premenstrual)
5. Afecțiuni ale femeii vârstnice (menopauza, afecțiuni ale planșeului pelvin)
6. Patologia sânelui
7. Planning familial, managementul perioadei preconceptionale
8. Managementul sarcinii fără risc și a sarcinii cu risc
9. Îngrijiri prenatale și postnatale
10. Managementul în urgențele din primul trimestru de sarcină (avort, disgravidie, sarcină ectopică, hipertensiune indusă de sarcină, eclampsie)
11. Probleme de sănătate mentală în sarcină și lăuzie

III. Teme activități practice (100 ore)

1. Examen clinic al pacientului: anamneză (antecedente, simptome, factori de risc), examen clinic obiectiv complet și aparat genital, tușeul vaginal, palparea sânelui
2. Efectuarea unor investigații: recoltare material citologic pentru examen Babeș – Papanicolau, recoltare secreție vaginală, recoltare test HPV
3. Interpretarea explorărilor de laborator și paraclinice: examinări biologice, teste imagistice (colposcopie, ecografie, mamografie, test osteoporoză CT, RMN), examen histopatologic, examen citologic
4. Inserarea și extragerea unui dispozitiv intrauterin
5. Recomandarea unor metode contraceptive inclusiv contracepția de urgență
6. Epiziotomia, epiziorafia, colporafia
7. Asistarea unei nașteri
8. Consilierea preconceptuală, în sarcină, avort, violență domestică, viol
9. Managementul hemoragiilor genitale

MEDICINĂ DE URGENȚĂ (2 LUNI)

I. Obiective specifice

La sfârșitul modulului de pregătire în medicină de urgență, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- efectueze anamneza pacientului prezentat în urgență
- efectueze examenul clinic
- identifice pacientul critic cât mai rapid posibil

- evidențieze rapid și complet alterarea funcțiilor vitale
- enunțe elementele de diagnostic și conduită în urgențele medico-chirurgicale

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice (40 ore)

1. Evaluarea primară și secundară a pacientului
2. Resuscitarea cardio-respiratorie și cerebrală la adult și copil: suportul vital de bază la adult, copil și nou-născut, suportul vital avansat, protocoale de resuscitare
3. Monitorizarea pacientului - funcții vitale: respirație, circulație, temperatură, diureză, funcția neurologică
4. Managementul căii aeriene și al ventilației: eliberarea și protecția căilor aeriene, recunoașterea obstrucției și a cauzelor obstrucției, cunoașterea și utilizarea tehnicilor și mijloacelor de bază de deschidere a căilor aeriene, cunoașterea indicațiilor intubației endotraheale
5. Tehnici de suport ventilator artificial
6. Managementul circulației (oprirea hemoragiilor, abord vascular, refacerea volемiei, a echilibrului hidroelectrolitic și acido bazic, medicație, masaj cardiac extern). Abordul venos periferic
7. Abordarea pacientului cu infarct miocardic acut. Cunoașterea indicațiilor și contraindicațiilor trombolizei
8. Tulburări paroxistice de ritm cardiac și de conducere. Edem pulmonar acut cardiogen
9. Principii de management al pacientului politraumatizat; mijloace de imobilizare a membrilor la pacienții traumatizați, particularități de management în traumatismele copilului
10. Mijloace de transport ale pacientului critic
11. Particularități de management în urgențele geriatrie
12. Particularități de management în urgențele din timpul sarcinii
13. Particularități în urgențe vasculare: ischemia acută a membrilor inferioare, boala tromboembolică
14. Accidentele legate de tratamentul anticoagulant
15. Abordarea pacientului cu intoxicație: benzodiazepine, barbiturice, neuroleptice, opiacee, beta blocante digitale, ciuperci, monoxid de carbon
16. Stările de comă (metabolice, traumatice, infecțioase, vasculare-anoxice, toxice exogene)

III. Teme activități practice (100 ore)

1. Examen clinic al pacientului în urgență: anamneză, examen clinic obiectiv - complet
2. Efectuarea unor manevre: ventilația cu balon și mască facială, manevra Heimlich, prepararea de venă, montarea și eliminarea unei sonde urinare – cateter Foley
3. Recunoașterea ritmurilor de oprire cardiacă. Resuscitarea cardio-respiratorie și cerebrală la adult și copil
4. Defibrilarea – Cardioversia – defibrilarea automată/automatizată (defibrilarea, cardioversia pe manechin)
5. Interpretarea ECG - recunoașterea ritmurilor care preced oprirea cardiacă, recunoașterea IMA
6. Imobilizarea fracturilor și luxațiilor

MEDICINA FAMILIEI; ANUL IV – 18 LUNI

PROBLEME GENERALE

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de medicină de familie, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- abordeze holistic pacienții
- coordoneze îngrijirile împreună cu alți profesioniști din cadrul asistenței medicale primare
- cunoască și să aplice în practică algoritmul clinic în fața principalelor semne și simptome din practică precum și a principalelor sindroame clinice
- stabilească prioritățile în rezolvarea problemelor curente
- aplice prevederile programului național de imunizări
- demonstreze atitudini de a încuraja și educa pacienții pentru efectuarea exercițiilor fizice /sportului indiferent de vârstă sau stare a sănătății.
- elaboreze strategii de diagnostic și tratament în fața problemelor frecvente din practica medicinei de familie
- efectueze un plan de management ținând cont de sinteza diagnostică
- efectueze un plan de tratament ținând cont de sinteza terapeutică a pacientului
- dovedească cunoștințe și abilități practice în managementul pacienților cu boli cronice
- pună în practică metode de îmbunătățire a calității serviciilor medicale oferite populației
- practice în mod independent aplicând conceptele centrale ale medicinei de familie
- cunoască domeniul, indicațiile și limitele psihoterapiei
- integreze cunoștințele și abilitățile dobândite în timpul stagiilor clinice de specialitate
- integreze cunoștințele clinice cu cele medico-sociale pentru a asigura îngrijirea centrată pe pacient
- dovedească abilități aprofundate de dezvoltare profesională
- dezvolte abilități de cercetare în domeniul specific al medicinei de familie

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice (180 ore)

1. Structura și funcțiile familiei
2. Ciclurile familiei
3. Aspectele medicale rezultate din problemele familiei
4. Abordarea integrată a problematicii “mama și copilul”
5. Sinteza diagnostică și terapeutică în medicina familiei. Comorbidități. Ierarhizarea bolilor
6. Particularitățile diagnosticului în MF. Diagnosticul diferențial în MF. Strategia investigațiilor paraclinice. Particularitățile și supravegherea tratamentului
7. Algoritmul abordării clinice a principalelor semne fizice și simptome: cianoza, dispneea, tusea, wheezing, hemoptizia, durerea toracică, durerea precordială, palpitațiile, durerea abdominală, tulburările de tranzit, manifestările alergice, hematuria, tulburările micționale, edemele periferice, durerea lombară, hepatosplenomegalie, adenopatii, durerea în extremități, vertij, tremor, cefalee, convulsii, insomnie, anxietate, depresie, stare confuzională, astenie, scădere ponderală, hemoragia digestivă, hemoragia genitală

8. Algoritmul abordării clinice a principalelor sindroame clinice – febril, meningeal, astenic, anemic, hemoragipar, dispeptic, icteric, de scădere ponderală, ascitic, segmente musculo-scheletale dureroase (umăr, cot, șold, genunchi, gleznă)
9. Asistența medicală la domiciliu
10. Rolul stresului și patologia umană. Patogenia psihosomatică
11. Importanța comunicării în M.F.
12. Terapiile alternative
13. Îngrijirile paleative
14. Medicina călătorului
15. Legislația în practica MF. Drepturile pacientului. Obligațiile M.F. Probleme de etică și deontologie. Răspunderea M.F.
16. Informatizarea activității de M.F.

III. Teme activități practice (450 ore)

1. Conduita în fața principalelor semne fizice și simptome: cianoza, dispneea, tusea, durerea toracică, durerea precordială, palpitațiile, durerea abdominală, tulburările de tranzit, manifestările alergice, hematuria, tulburările micționale, edemele periferice, durerea lombară, icter, hepatosplenomegalie, adenopatii, durerea în extremități, vertij, tremor, cefalee, convulsii, insomnie, anxietate, depresie, stare confuzională, astenie, scădere ponderală, hemoragia digestivă, hemoragia genitală
2. Conduita în fața principalelor sindroame clinice – febril, meningeal, astenic, anemic, hemoragipar, dispeptic, icteric, de scădere ponderală, ascitic, segmente musculo-scheletale dureroase (umăr, cot, șold, genunchi, gleznă)
3. Participarea la consultațiile efectuate de medicul formator/instructor în cabinetul M.F.
4. Efectuarea de consultații independent
5. Efectuarea unor investigații paraclinice accesibile în cabinet (POCT)
6. Participarea la consultațiile efectuate de medicul instructor la domiciliul pacienților: Analiza unor cazuri interdisciplinare
7. Efectuarea unor sinteze diagnostice și terapeutice
8. Analiza unor familii cu probleme medicale
9. Efectuarea monitorizării clinice și paraclinice a unor bolnavi cronici la domiciliu
10. Participarea la acordarea ajutorului de urgență în toate condițiile de necesitate
11. Participarea la elaborarea tuturor tipurilor de documente medicale
12. Participarea la activitățile de asistentă comunitară în care este implicată unitatea sanitară respectivă
13. Participarea la activitățile manageriale ale unității
14. Efectuarea nemijlocită de acțiuni de educație pentru sănătate
15. Elaborarea de planuri terapeutice și discutarea lor
16. Elaborarea de planuri profilactice și discutarea lor
17. Efectuarea personală/participarea la efectuarea actelor terapeutice care se execută în unitatea respectivă
18. Efectuarea de rapoarte medicale (analiza stării de sănătate, a morbidității etc.)

PROBLEME SPECIFICE – CURSURI (180 ORE); STAGII PRACTICE (450 ORE)

MODULUL 1: GERIATRIE ȘI GERONTOLOGIE

I. Obiective specifice

La sfârșitul modulului de pregătire în geriatrie și gerontologie, medicul rezident de

medicina familiei va fi capabil să:

- efectueze anamneza pacientului vârstnic
- efectueze examenul clinic al pacientului vârstnic
- enunțe elementele de diagnostic, conduită terapeutică și monitorizare în principalele sindroame specifice pacientului vârstnic
- enunțe elementele de diagnostic și conduită în urgențele specifice patologiei pacientului vârstnic
- identifice cazurile ce necesită trimitere la consult interdisciplinar, explorări paraclinice sau examinări de laborator
- efectueze integrarea rezultatelor explorărilor de laborator și paraclinice și a recomandărilor terapeutice în contextul clinic

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Instituționalizarea vârstnicului – evaluare medicală, psihologică și socio-economică
2. Evaluarea clinico-funcțională a vârstnicului. Analiza activităților zilnice ale vârstnicului– , principii de recuperare. Noțiuni și criterii în organizarea asistenței medicale și îngrijiri acordate vârstnicului
3. Îmbătrânirea psihologică normală. Modificări structurale și metabolice asociate cu îmbătrânirea fiziologică: celulă, țesuturi, metabolisme, aparate, sisteme. Implicații clinice
4. Afecțiuni cardiovasculare la vârstnic (hipertensiunea arterială, hipotensiunea arterială, tulburări de ritm și conducere)
5. Patologia respiratorie acută și cronică la vârstnic (BPOC, bronșite, pneumonii, cancer bronho-pulmonar, supurații pulmonare, pleurezii)
6. Afecțiuni sechelare posttraumatice a aparatului locomotor și stări postchirurgicale ortopedice, osteoporoza, căderile la vârstnic
7. Evaluarea stării de nutriție la vârstnic. Diabetul zaharat, alte boli metabolice (obezitate, hiperuricemii) la vârstnic
8. Incontinența urinară la vârstnic. Retenția acută și cronică urinară
9. Incidența sindroamelor neurologice la vârstnic. Afecțiuni neurologice frecvent întâlnite (boala Parkinson și sindroamele extrapiramidale la vârstnic, epilepsia la vârstnic, patologia neurologică centrală (vasculară și nonvasculară) și periferică la vârstnic, accidentul vascular cerebral, demențele de tip Alzheimer și non-Alzheimer)
10. Depresia, tulburări de somn la vârstnic, sindromul de decondiționare
11. Farmacoterapia pacientului vârstnic
12. Obiective și principii în profilaxia, terapia și recuperarea medicală prin balneo-kineto-fizioterapie
13. Urgențe în geriatrie

III. Teme activități practice

1. Anamneză pacient vârstnic
2. Examen clinic al vârstnicului
3. Interpretarea datelor de evaluare globală a pacientului vârstnic (funcțională, nutrițională, mentală)
4. Interpretarea hemograme, explorări paraclinice (biochimie, imunologie)
5. Plan de recuperare fizică
6. Plan de nutriție
7. Plan de monitorizare și ajustare a tratamentului medicamentos

MODULUL 2: MANAGEMENTUL INTEGRAT AL BOLILOR CRONICE

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de medicină de familie, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- efectueze managementul integrat al pacienților cu boli cronice
- utilizeze instrumente de evaluare a pacientului cu boli cronice
- execute și să interpreteze investigații paraclinice și de laborator disponibile în medicina de familie

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Managementul bolilor cronice. Concepte moderne. Asigurarea calității îngrijirii pacienților cronici
2. Managementul integrat al pacientului cu afecțiuni cardiovasculare și metabolice cronice (ateroscleroză, cardiopatie ischemică, hipertensiunea arterială, arteriopatia obliterantă/diabetul zaharat/dislipidemia/boala renală cronică)
3. Managementul integrat al pacienților cu afecțiuni bronho obstructive cronice

III. Teme activități practice

4. Utilizarea fișelor de urmărire ale bolnavilor cronici
5. Utilizarea peakflowmetre, glucometre, lipidometre
6. Testarea sensibilității cu monofilament
7. Efectuarea și interpretarea EKG
8. Efectuarea și interpretarea spirometriei
9. Efectuarea și interpretarea indicelui gleznă braț

MODULUL 3: ABILITĂȚI APROFUNDATE ÎN MEDICINA DE FAMILIE

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de medicină de familie, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- recunoască competențele specifice medicinii de familie
- respecte reguli de prescriere a medicamentelor și practica în siguranță a profesiei
- dobândească înțelegerea specificului consultației în medicina de familie

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Consultația structurată în MF
2. Strategia investigațiilor paraclinice
3. Îngrijirea centrată pe persoană
4. Abordarea comprehensivă
5. Valori culturale și tradiții – medicina holistică
6. Impactul aspectelor psihosociale și influența acestora asupra individului acasă, la școală, la locul de muncă
7. Practica medicală în siguranță
8. Prescrierea și administrarea medicamentelor OMS
9. Recomandări dietetice în diferite stări fiziologice și patologice: Diete exclusive, obezitatea, intoleranțe și alergii alimentare, guta, hipertensiunea arterială, hiperuricemia, dislipidemii, boli digestive, boli renale, diabet
10. Pacientul cu nevoi speciale (handicap/categorii sociale defavorizate/boli cronice/bolnavi psihici. /copilul abandonat/abuzul și violența în familie – legislație specifice și nevoi medicale (recuperare, protezare, instituționalizare etc.)
11. Îngrijiri paleative

12. Asistența medicală la domiciliu
13. Noțiuni de bază în psihoterapie

MODULUL 4: PSIHOTERAPIE

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de medicină de familie, rezidentul de medicina familiei va fi capabil să:

- definească termenul/domeniul de psihoterapie
- facă diferența între psihoterapie, consiliere, psihologie
- știe ce afecțiuni poate îndruma medicul de familie către psihoterapie
- știe cum se desfășoară o ședință de psihoterapie pentru a explica pacientului pe care îl trimite
- enumere câteva tipuri/metode de psihoterapie

II. Tematica cursului adaptată obiectivelor specifice

1. Definierea termenului de psihoterapie/psihoterapeut
2. Cine poate practica psihoterapia?
3. Clarificarea domeniului: diferențe între: psihoterapie/consiliere/psihologie
4. Ce afecțiuni poate îndruma medicul de familie către psihoterapie?
5. Limitele psihoterapiei: ce afecțiuni psihiatrice NU intră în indicațiile psihoterapiei
6. Relația psihoterapeutică
7. Tipuri/metode de psihoterapie

III. Teme activități practice

1. Cum se desfășoară o sesiune de psihoterapie (joc de rol psihoterapeut-rezident)
2. Empatia-rolul ei în relația terapeutică, cum să fim empatici.

MODULUL 5: ABILITĂȚI APROFUNDATE ÎN VACCINOLOGIE

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de medicină de familie, rezidentul de medicină familiei va fi capabil să:

- cunoască importanța și beneficiile, mecanismul de acțiune al unui vaccin
- enumere bolile prevenibile prin vaccinare
- cunoască tipurile de vaccin
- enumere principalele componente ale vaccinului
- cunoască vârsta minimă și maximă de administrare a unui vaccin, intervalul minim între doze
- realizeze scheme de recuperare a vaccinării
- cunoască modalitatea de raportare a vaccinărilor și a reacțiilor adverse
- consilieze o familie privind beneficiile vaccinării
- cunoască argumentele științifice care răspund miturilor privind vaccinarea
- cunoască programul național de vaccinare
- enumere vaccinurile opționale
- cunoască contraindicațiile vaccinării

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Elemente generale privind vaccinările: definiții, indicații, tipuri de vaccin, beneficii și riscuri, indicațiile și contraindicațiile, administrare, reacții adverse post vaccinale
2. Elemente specifice privind vaccinările: vaccinarea în sarcină, vaccinarea și alăptarea, vaccinarea călătorului, vaccinarea la pacientul imunodeprimat
3. Gestionarea vaccinurilor – transportul, păstrarea vaccinurilor, pierderi vaccinale

III. Teme activități practice

1. Consilierea unei familii pentru vaccinare
2. Administrarea unui vaccin
3. Raportarea vaccinărilor și a reacțiilor adverse
4. Întocmirea unei scheme de recuperare

MODULUL 6: MANAGEMENTUL SERVICIILOR DE SĂNĂTATE A REPRODUCERII

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de medicină familie, medicul rezident de medicină familie va fi capabil să:

- îngrijească femeia în perioada reproductivă, înainte de sarcină, în timpul sarcinii și în perioada dintre sarcini

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Sănătatea reproducerii: componente de bază, planificarea familiei, consultația preconcepție
2. Supravegherea sarcinii fiziologice: evaluarea riscurilor în sarcină/frecvența și conținutul vizitelor de urmărire a gravidei
3. Consilierea gravidei - suplimente/dieta/mișcarea/viața sexuală/pregătirea pentru naștere
4. Screening-ul riscului ITS/HIV și alte screeninguri în sarcină

III. Teme activități practice

1. Examenul clinic al gravidei la luarea în evidență și la fiecare vizită
2. Completarea documentelor medicale legate de sarcină

MODULUL 7: STRATEGIA DIAGNOSTICĂ ȘI TERAPEUTICĂ ÎN PROBLEMELE MEDICALE FRECVENT ÎNTÂLNITE ÎN ASISTENȚA MEDICALĂ PRIMARĂ

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de medicină familie, medicul rezident de medicină familie va fi capabil să:

- dovedească înțelegerea gândirii clinice în ambulator
- stăpânească abordarea pacienților cu probleme nespecifice, în fazele de debut ale bolilor
- realizeze un diagnostic prezumtiv precoce
- aplice algoritmi de diagnostic în cele mai frecvente boli acute
- pună în practică examinări specifice bolnavilor cu probleme neurologice, ORL, oftalmologice și ale aparatului articular

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Gândirea clinică structurată pentru practica de ambulator

2. Abordarea problemelor medicale clinice nediferențiate - algoritmi de diagnostic și tratament pe principalele motive de prezentare în cabinetul medicului de familie: de exemplu: febră, dispneea, durerea toracică, durerea abdominală, cefaleea, scăderea în greutate etc
3. Algoritm de diagnostic în cele mai frecvente 10 boli acute
4. Afecțiuni comune cu incidență crescută: infecția urinară joasă și înaltă, durerea lombară joasă, infecții de căi respiratorii superioare și inferioare la adult și copil – recomandări diagnostice și terapeutice conform ghidurilor de practică
5. Chestionare utile în practica medicului de familie

III. Teme activități practice

1. Examine clinice minimale (țintite) ORL, oftalmologic, neurologic, aparat osteo-articular
2. Abilități de prescriere ale medicației specifice
3. Educația pacientului pe probleme specifice

MODULUL 8: COMUNICARE ȘI LEADERSHIP

I. Obiective specifice

La sfârșitul modulului de comunicare și leadership, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil:

- conștientizeze importanța unei comunicări eficiente
- construiască și să transmită eficient mesaje verbale, cu optimizarea mesajului în funcție de auditoriu și adaptare la factori externi
- utilizeze corect limbajul nonverbal și să descifreze corect limbajul nonverbal al partenerilor de comunicare
- își însușească ascultarea activă
- își asume emoțiile personale și ale partenerilor de comunicare
- recunoască și să depășească barierele de comunicare și să evite erorile
- preîntâmpine posibilele conflicte ce pot apărea
- ofere și să primească feedback
- comunice eficient în situații speciale
- își dezvolte propriile strategii de comunicare
- dezvolte un sistem de apartenență organizațională și să asimileze valorile organizației
- înțeleagă locul medicului de familie ca leader în comunitate și să își dezvolte abilitățile necesare unui leader pentru lucrul în echipă, organizare, comunicare, negociere, gestionare a situațiilor dificile
- fie capabil să-și asume un rol de conducere în cabinet, comunitate și profesie să fie capabil să își analizeze în mod corespunzător productivitatea individuală, performanța financiară, satisfacția pacientului, precum și calitatea actului medical propriu
- demonstreze adaptabilitate la integrarea practicii sale în sistemul medical, pentru optimizarea actului său medical
- demonstreze o capacitate corespunzătoare de interacțiune cu media (Abilități de comunicare)

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Generalități (definiții, principii de bază, comunicare eficientă - emițător versus receptor, modele de relații medic – pacient, structurarea unui mesaj, obiectivele comunicării cu pacientul, căi de comunicare, stabilirea obiectivelor SMART, motivația schimbării, bariere în comunicare)

2. Domeniile comunicării clinice: respectul pentru ceilalți, teorie și dovezi pentru abilitățile de comunicare, sarcini și abilități de comunicare clinică, probleme specifice, media, comunicarea dincolo de pacient
3. Principiile de suport ale comunicării: practica reflexivă (învățarea din experiențe), profesionalismul, etică și legislație, practică bazată pe dovezi
4. Elemente de bază ale comunicării: cadrul, tipuri de întrebări, ascultarea activă, limbajul trupului, empatia, finalul discuției, evitarea greșelilor, preluarea istoricului medical
5. Situații definite: ghidajul etico legal, comunicarea cu grupe speciale de pacienți, furnizarea explicațiilor (despre boală, despre tratament și dispozitive, despre investigații și proceduri)
6. Furnizarea veștilor proaste (pregătirea cadrului, tehnici, oferirea de suport)
7. Feedbackul
8. Abilități: relaționarea cu ceilalți, diferența dintre leadership și management
9. Cunoștințe: conceptul de leadership (definiții, teorii, caracteristici, roluri și modele), stiluri de conducere și aptitudinile personale, planificarea și organizarea, abilități și tehnici de comunicare, construirea de relații pozitive, managementul problemelor și luarea deciziilor, imaginea personală, lucrul în echipă piramida nevoilor motivaționale, stilurile de leadership
10. Aptitudini: structurarea rapoartelor, abilități de gestionare a unui cabinet medical, coordonarea echipei de îngrijire, interacțiune profesională cu mass-media, activități de advocacy la nivel local și nivel regional, implicarea organizațională

III. Teme activități practice

1. Utilizarea diagramei comunicării
2. Tipuri de limbaj
3. Structurarea dialogului
4. Furnizarea veștilor rele (boală, deces)
5. Exemple de comunicare cu grupe speciale de pacienți (se pretează foarte bine la joc de rol)
6. Feedback – a da și a primi
7. Ateliere practice pentru explicarea procedurilor (automăsurare corectă a TA, folosirea dispozitivelor inhalatorii, auto monitorizarea glicemiei etc.)
8. Scenarii: consilierea HIV, diagnosticul și tratamentul astmului, utilizarea metodelor contraceptive, discuția despre depresie, consilierea pentru alăptare, consilierea pentru vaccinare, consilierea pentru nutriție (adult, copil bolnav sau sănătos), consilierea pentru consultația preventivă

MODULUL 9: NOȚIUNI DE INFORMATICĂ MEDICALĂ APLICATE PENTRU MEDICUL DE FAMILIE. MANAGEMENTUL DATELOR

I. Obiective specifice

La sfârșitul modulului de informatică medicală și managementul datelor, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- cunoască aplicații bazale de uz în cabinet (instalare soft specific, update, dezarhivare, utilizare aplicații de tip office)
- își configureze un sistem de lucru pentru membrii echipei de asistență medicală primară
- utilizeze dispozitivele care utilizează informatica medicală în cabinet
- aleagă pe baza criteriilor un soft de cabinet configurat pe nevoile cabinetului și să utilizeze elementele oferite de acesta pentru a calitatea informațiilor stocate.

- cunoască utilizarea internetului în scop medical și profesional, inclusiv pentru educație medicală continuă și comunicare
- își configureze un sistem modern de comunicare atât cu pacienții cât și cu colegii de aceeași sau altă specialitate
- utilizeze resursele informatice pentru a solicita și a oferi feedback sau asistență de specialitate
- cunoască funcționarea Platformei Informatice de Asigurări de Sănătate (PIAS) și componentele sale

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Lista elementelor de nivel bazal: Instalarea, funcționarea softului de cabinet. Rețeaua de comunicare a cabinetului, probleme legale, raportarea și facturarea datelor prevăzute în contractul furnizorului
2. Softul de cabinet: criterii de alegere, ajustări, colaborarea cu call-centerul, sisteme de control la distanță, backup de date, instruirea personalului, feedback pentru îmbunătățirea softului în conformitate cu nevoile cabinetului, utilizarea judicioasă a informațiilor medicale și nemedicale pentru realizarea unei baze de date corecte
3. Necesarul informatic în cabinetul MF: dispozitive, soft, rețelistică, documentație specifică
4. Utilizarea internetului în scop profesional: pias și, căutare specifică, educație medicală continuă, e-learning, documente de lucru
5. Managementul datelor la nivelul cabinetului medical: completarea corectă a datelor, respectarea confidențialității, registre personale, registre naționale, raportarea datelor către terți (tipuri de rapoarte, reguli de transmitere a datelor), utilizarea datelor pacienților în scop profesional

III. Teme activități practice

1. Utilizarea aparaturii informatice: noțiuni de bază, instalarea și dezinstalarea aplicațiilor informatice, instalarea unor componente hardware necesare în activitatea medicală, utilizarea aplicațiilor de interes general, principii de utilizare în siguranță a calculatorului
2. Utilizarea sistemelor informatice în relație cu CNAS: descrierea elementelor informatice ale Platformei Informatice a Asigurărilor de Sănătate (SIUI, SIPE, DES, CEAS). (Notă: curriculum se va actualiza în funcție de elementele noi ce vor fi adăugate), instalarea și utilizarea aplicațiilor informatice oficiale utilizate în cadrul PIAS (principii), descrierea sistemelor de clasificare a bolilor (ICD 10, ICD 10 varianta 999) și utilizarea acestora în cadrul softurilor de cabinet
3. Utilizarea aplicațiilor de tip office: utilizare editor de documente, utilizare aplicație calcul tabelar, utilizare aplicație pentru realizarea prezentărilor, utilizare aplicație pentru managementul bazelor de date
4. Programe de comunicații: e-mail, comunicarea cu echipele de suport tehnic pentru aplicațiile utilizate în cadrul cabinetului, comunicarea cu alte instituții implicate în asistența medicală, utilizarea sistemelor de telemedicină (principii)
5. Utilizarea altor resurse informatice: utilizarea sistemelor de monitorizare a funcțiilor vitale ale pacienților, utilizarea dispozitivelor medicale conectate la calculator
6. Documentarea asistată de calculator: căutarea informațiilor generale, căutarea informațiilor medicale specifice, utilizarea platformelor medicale specializate în e-learning

I. Obiective specifice

La sfârșitul acestui modul de pregătire în ultrasonografie și imagistică medicală, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- știe să aleagă tehnica ultrasonografică adecvată (transductor, secțiune, setarea echipamentului, tehnică).
- știe să facă un diagnostic rapid de urgență, folosind rezultatul ultrasonografic
- participe la formularea unui buletin ecografic, supervizat de responsabilul de formare.
- integreze informația ultrasonografică obținută și a altor investigații imagistice în contextul clinic al pacientului
- identifice necesitatea solicitării unei investigații imagistice (cunoașterea indicațiilor și a contraindicațiilor și oportunitatea efectuării lor)

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Metode de investigare imagistică. Radiologia convențională, radiologia secțională, tomografia computerizată, rezonanța magnetică nucleară (tehnică, principii, indicații generale, limitări, avantaje, dezavantaje)
2. Principiile de bază ale ultrasonografiei (definiție, bazele fizice ale metodei, echipamente, tehnici, proceduri, indicații generale, limitări).
3. Semiologie elementară ultrasonografică (normal, patologic). (obținerea unei imagini ecografice optime: criteriile de recunoaștere, modalități de realizare; secțiuni și planuri standard ultrasonografice)
4. Ultrasonografia în patologia etajului abdominal superior (ficat, colecist, pancreas, splină)
5. Ultrasonografia în patologia etajului abdominal mijlociu (tub digestiv, spațiu retroperitoneal)
6. Ultrasonografia în patologia etajului abdominal inferior (vezică urinară, prostată, uter, ovare).
7. Ultrasonografia regiunii cervicale (adenopatii, patologia tiroidei, ateromatoza carotidiană, mase cervicale)
8. Ultrasonografia cu aplicații speciale: musculo-articulară, cord, sarcină
9. Ultrasonografia în urgențe medicale și chirurgicale.
10. Ultrasonografia senologică
11. Examinarea radio imagistică a aparatului digestiv, respirator, cardiovascular și mediastin, reno-urinar și pelvis, sân, sistemul osteoarticular. Tehnici (altele decât ultrasonografia), proceduri, indicații generale, limitări
12. Medicina nucleară în practică clinică. Definiție, principiu, principalele indicații clinice, pregătirea pentru examinare, beneficiile și riscurile examinării.

III. Teme activități practice

1. Principiile fizice și tehnice ale ecografiei. Noțiuni introductive - principiul metodei, echipamente, terminologie, principiul interpretărilor imaginilor. Artefacte în ecografia bidimensională: cauze, descriere, modalități de eliminare
2. Noțiuni introductive, principii, echipamente, terminologie, artefacte
3. Semiologie ecografică elementară practică. Secțiuni și planuri standard ecografice. Indicațiile examenului ecografic. Pregătirea pacientului pentru diferite examinări ecografice
4. Echipamentul ecografic în cabinetul medicului de familie. Aplicații ecografice: "Point of Care Ultrasonography - PoC-US" - sau Ecografia Clinică de prim contact cu pacientul în patologia acută și urgențe medicale
5. Aplicații ale ecografiei în patologia abdomenului superior - ficat, colecist, pancreas și splină în medicina primară

6. Aplicații ale ecografiei în patologia abdomenului mijlociu și inferior – rinichi, glande suprarenale, spațiul retroperitoneal și pelvin
7. Aplicațiile ultrasonografiei clinice în urgențe medico-chirurgicale. Corelații clinico-imagistice
8. Ecografia prostatei și a tractului urinar în medicină primară
9. Bazele fizice ale tehnicilor Doppler. Ultrasonografia în urgențe vasculare viscerale și periferice
10. Evaluarea cardiacă rapidă în cabinetul medicului de familie
11. Elemente introductive de ecografie în pediatrie
12. Aplicații ale ecografiei în patologia tiroidiană, mamară, obstetrică și ginecologie în practica medicului de familie
13. Interpretarea examenului radiologic și integrarea acestuia în context clinic

MODULUL 11: NOȚIUNI DE BAZĂ ÎN DEZVOLTAREA UNUI PROIECT DE CERCETARE MEDICALĂ. ELEMENTE DE EPIDEMIOLOGIE

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de medicină de familie, medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- enumere tipurile de studii caracteristicile lor
- analizeze critic o informație medicală
- recunoască site-uri sursă de încredere pentru informații medicale
- redacteze un articol
- cunoască tabelul de contingență (2x2) și semnificația lui (sensibilitate, specificitate, valoare predictivă pozitivă/negativă)

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Principii de redactare și prezentare a unei lucrări științifice: redactarea unui articol, prezentarea unei lucrări științifice
2. Metodologia cercetării științifice: bias, factori de confuzie, semnificație statistică, Odds ratio și Risk Relativ, descrierea unui studiu cu evidențierea metodelor statistice utilizate, construirea unei baze de date și prelucrarea acestuia pentru obținerea unor indicatori statistici
3. Tipuri de studii
4. Adaptarea tipului de studiu și metodei la obiectivul de studiu și la rezultatele așteptate.

III. Teme activități practice

1. Proiectarea unui studiu descriptiv
2. Proiectarea unui studiu analitic
3. Analiză critică a unui articol
4. Calcularea incidenței, prevalenței, sensibilitate, specificitate, Odds Ratio, risc relativ

MODULUL 12: BIOETICĂ-2 SĂPTĂMÂNI

I. Obiective specifice

La sfârșitul modulului de bioetică medicul rezident de medicina familiei va fi capabil să:

- înțeleagă cum poate oferi servicii de îngrijire aplicate pe valorile și credința pacientului și familiei sale
- înțeleagă și să aplice principiile universale ale eticii medicale

- deprindă standarde etice profesionale personale în concordanță cu codul de etică medicală
- cunoască și să poată lua o decizie adecvată când lucrează cu subiecți aparținând grupurilor vulnerabile
- conștientizeze că va trebui ca în practică să aplice permanent principiile confidențialității, nediscriminării
- prescrie medicația conform regulilor eticii medicale

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Introducere în Bioetică: morala, etică, etica medicală - definire, delimitarea obiectului de studiu, contextul apariției bioeticii, definirea bioeticii, delimitarea domeniului de studiu al bioeticii, teorii și metode în bioetică
2. Conceptele de sănătate, boală, suferință prin prisma bioeticii: definirea conceptelor de sănătate, boală, suferință, conceptele de sănătate, boală și suferință în contextul evoluției medicinei și științelor vieții, rolul credințelor și valorilor personale sau de grup în conturarea conceptelor de sănătate, boală și suferință (percepții particulare funcție de credință religioasă, etnie, etc.)
3. Relația medic-pacient: valori ale relației medic-pacient, paternalism versus autonomie, modele ale relației medic-pacient, dreptatea, echitatea și accesul pacienților la îngrijirile de sănătate, consimțământul informat, confidențialitatea în relația medic-pacient, relația medic-pacient minor, acte normative care reglementează relația medic - pacient
4. Greșeli și erori în practica medicală: definirea noțiunilor de greșală și eroare, culpa medicală - definire, forme, implicații juridice și deontologice, managementul greșelii și erorii medicale în practica medicală
5. Probleme etice la începutul vieții: libertatea procreației, dileme etice în avort, etica reproducerii umane asistate medical, probleme etice în clonarea reproductivă
6. Probleme etice la finalul vieții: definirea morții în era noilor tehnologii în medicină, probleme etice în stările terminale, tratamente inutile în practica medicală, eutanasia și suicidul asistat, îngrijirile paliative
7. Probleme etice în transplantul de țesuturi și organe umane: donarea de organe de la cadavru, donarea de organe de la persoană vie, etica alocării de resurse în transplant
8. Probleme etice în genetică și genomică: eugenia și discriminarea pe baza geneticii, proiectul genomului uman - probleme etice, redefinirea noțiunii de boală prin prisma cunoașterii genomului uman, etică și testarea genetică prenatală, neonatală și postnatală, statutul moral al embrionului uman; cercetarea pe embrioni, terapia genică, posibilitatea îmbunătățirii rasei umane prin intervenții genetice
9. Etica cercetării pe subiecți umani: principii etice în cercetarea pe subiecți umani

III. Teme activități practice

1. Ilustrarea prin cazuri particulare a teoriilor și principiilor în bioetică
2. Reglementarea practicii medicale prin coduri de etică
3. Ilustrarea valorilor etice ale relației medic-pacient prin cazuri practice
4. Ilustrarea valorilor etice ale relației medic-pacient prin cazuri practice
5. Exemplificarea noțiunilor de greșală și eroare în medicină prin cazuri concrete
6. Discutarea problemelor etice la începutului vieții pe baza unor cazuri concrete
7. Discutarea problemelor etice la finalul vieții pe baza unor cazuri concrete
8. Discutarea problemelor etice în transplantul de țesuturi și organe pe baza unor cazuri concrete
9. Discutarea problemelor etice în genetică și genomică pe baza unor cazuri concrete

MODULUL 13: DEZVOLTARE PERSONALĂ ȘI PROFESIONALĂ A MEDICULUI DE FAMILIE

I. Obiective specifice

La sfârșitul stagiului de medicină de familie, rezidentul de medicina familiei va fi capabil să:

- înțelege nevoia de a învăța de-a lungul vieții

II. Tematica cursurilor adaptată obiectivelor specifice

1. Identificarea nevoilor de formare
2. Managementul stresului

III. Teme activități practice

1. Abilități de rezolvare a problemelor – discuții de caz pas cu pas – cele mai frecvente motive de prezentare
2. Evaluarea contextului bio psihosocial al persoanei
3. Interviul motivațional
4. Întocmirea unui plan de dezvoltare profesională

FIȘĂ POST REZIDENȚII MEDICINA FAMILIEI

Elaborat în conformitate cu Art. 14 din Ordonanța Guvernului nr. 18/2009

În anul I de rezidențiat, rezidentul de medicina familiei:

1. Efectuează stagiul de 6 luni de MF în CMI de MF, 4 zile/săptămână, conform repartizării, sub îndrumarea unui medic instructor-formator/îndrumător de MF, medic primar de MF. A 5-a zi participă la universitate/facultate la cursuri, ateliere interactive
2. Deprinde abilitățile de comunicare cu pacientul, cu echipa de lucru a cabinetului, cu familiile pacienților, cu alți colegi rezidenți
3. Asistă la efectuarea anamnezei, examenului fizic și la utilizarea testelor auxiliare pentru a diagnostica afecțiunile pacienților în medicina primară
4. Învăță modul de prescriere a medicamentelor compensate conform listelor CNAS
5. Utilizează chestionarele standardizate
6. Învăță să opereze pe computer în Sistemul Informatic Unic Integrat (SIUI) sau alte softuri compatibile
7. Deprinde transmiterea prescripțiilor electronice și raportarea serviciilor medicale către CNAS
8. Învăță să completeze documentele medicale specifice din cabinetul medicului de familie (formulare tipizate/register medicale specifice)
9. Deprinde și aplică principiile privind recomandarea de regim igienico-dietetic și stil de viață
10. Participă la toate activitățile educaționale organizate pentru formarea rezidenților (prezentări de cazuri, cursuri, workshopuri, congrese, simpozioane, conferințe, etc.)
11. Respectă Regulamentul de Organizare și Funcționare și Regulamentul Intern al CMI de MF
12. Îndeplinește sarcinile de serviciu specifice care îi sunt trasate de către coordonatorul de rezidențiat sau responsabilul de formare
13. Are drepturile și obligațiile generale care decurg din Ordinul Ministrului Sănătății nr. 1141/2007 cu modificările și completările ulterioare

În anul II de rezidențiat, rezidentul de medicina familiei:

1. Efectuează stagii modulare în diferite specialități, prin rotație, conform repartizării, supervizate de coordonatorul de rezidențiat
2. Învăță conținutul teoretic al programei de pregătire aferentă modulelor în care este repartizat
3. Asistă și efectuează apoi consultațiile clinice în specificul specialității
4. Învăță și elaborează apoi algoritmi specifici specialității pentru diagnosticul pozitiv și diferențial al principalelor semne, simptome și sindroame
5. Învăță și aplică manevrele practice specifice fiecărei specialități
6. Participă la toate activitățile educaționale organizate pentru formarea rezidenților (prezentări de cazuri, cursuri, workshopuri, congrese, simpozioane, conferințe, etc.)
7. Respectă Regulamentul de Organizare și Funcționare și Regulamentul Intern al
8. Îndeplinește sarcinile de serviciu specifice care îi sunt trasate de către coordonatorul de rezidențiat sau responsabilul de formare
9. Are drepturile și obligațiile generale care decurg din Ordinul Ministrului Sănătății nr. 1141/2007 cu modificările și completările ulterioare

În anul III de rezidențiat, rezidentul de medicina familiei:

1. Efectuează stagii modulare în diferite specialități, prin rotație, conform repartizării, supervizate de coordonatorul de rezidențiat
2. Învăță conținutul teoretic al programei de pregătire aferentă modulelor în care este repartizat
3. Asistă și efectuează apoi consultațiile clinice în specificul specialității
4. Învăță și elaborează apoi algoritmi specifici specialității pentru diagnosticul pozitiv și diferențial al principalelor semne, simptome și sindroame
5. Învăță și aplică manevrele practice specifice fiecărei specialități
6. Participă la toate activitățile educaționale organizate pentru formarea rezidenților (prezentări de cazuri, cursuri, workshopuri, congrese, simpozioane, conferințe, etc.)
7. Respectă Regulamentul de Organizare și Funcționare și Regulamentul Intern al
8. Îndeplinește sarcinile de serviciu specifice care îi sunt trasate de către coordonatorul de rezidențiat sau responsabilul de formare
9. Are drepturile și obligațiile generale care decurg din Ordinul Ministrului Sănătății nr. 1141/2007 cu modificările și completările ulterioare

În anul IV de rezidențiat, rezidentul de medicina familiei:

1. Desfășoară stagiul de pregătire în Medicina familiei, în Cabinetul de Medicină familiei în care a fost repartizat, pe durata întregului an – 12 luni
2. Comunică independent cu pacientul, cu echipa de lucru a cabinetului, cu membrii familiilor pacienților, cu alți colegi rezidenți sau/și specialiști de Medicină familiei sau alte specialități
3. Învăță conținutul teoretic al programei de pregătire aferentă modulelor de Medicină familiei, cuprinse în tematica anului IV
4. Participă împreună cu grupa de rezidenți o zi pe săptămână la cursuri și ateliere interactive, desfășurate la universitate, facultate, catedră, împreună cu tutorele – cadru didactic, instructor-formator
5. Desfășoară activitate în CMI de MF – 4 zile pe săptămână – activitate de pregătire practică, activitate medicală directă și discuții cu îndrumătorul de stagiul, la sfârșitul zilei de pregătire
6. Deprinde consultația preventivă a pacientului în diferitele etape ale vieții, utilizează instrumente dedicate, identifică factorii de risc și face recomandări pentru un stil de viață sănătos.
7. Efectuează independent consultații complete pacienților programați la cabinet și tuturor urgențelor medicale prezentate la cabinet (anamneza, examenul fizic) și utilizează testele auxiliare pentru a diagnostica afecțiunile pacienților în medicina primară, supervizat de medicul îndrumător
8. Elaborează independent planul/algoritmul de investigații paraclinice ce va fi prescris pacientului în ambulatoriu, în faza prespitalicească, sub supervizarea responsabilului de formare/medic instructor formator, îndrumător
9. Elaborează indicațiile terapeutice și le explică pacientului – stilul de viață, prescrierea altor măsuri nefarmacologice și a tratamentului medicamentos, sub supervizarea responsabilului de formare/medic instructor formator, îndrumător
10. Utilizează asistat computerul pentru a raporta o consultație completă (servicii medicale, prescripții, bilete de trimitere, concedii medicale)

11. Acordă îngrijiri în afecțiuni acute și cronice, îngrijiri preventive, paliative și în urgențe
12. În cazurile complexe/particulare/atipice, rezidentul este obligat să ceară expertiză diagnostică a medicului titular (a responsabilului de formare)
13. Participă la toate activitățile educaționale organizate pentru formarea rezidenților (prezentări de cazuri, cursuri, workshopuri, congrese, simpozioane, conferințe, etc).
14. Respectă Regulamentul de Organizare și Funcționare și Regulamentul Intern al Cabinetului Medical Individual în care activează
15. Îndeplinește sarcinile de serviciu specifice care îi sunt trasate de către coordonatorul de rezidențiat sau responsabilul de formare
16. Are drepturile și obligațiile generale care decurg din Ordinul Ministrului Sănătății nr. 1141/2007 cu modificările și completările ulterioare

**CURRICULUM DE PREGĂTIRE ÎN SPECIALITATEA
MEDICINA FAMILIEI**

Anexa 1

ORGANIZAREA REZIDENȚIATULUI DE MEDICINĂ FAMILIEI

1. Durată. Structură

ORGANIZAREA REZIDENȚIATULUI DE MEDICINĂ FAMILIEI

Programul de pregătire postuniversitară în specialitatea de medicină familie trebuie să corespundă cel puțin nivelului descris în Titlul 4 al Directivei Consiliului Uniunii Europene 93/16 privind libera mișcare a medicilor și recunoașterea calificărilor lor.

În baza Ordinului..., rezidențiatul de medicină de familie în România are durata de 4 ani din care 2 ani se desfășoară în cabinetele de medicină de familie, centre de permanență, centre de diagnostic și 2 ani în instituții spitalicești – ambulatorii de specialitate, ambulatorii integrate, spitale pentru îngrijirea pacienților vârstnici, clinici universitare și secții de specialitate. Cursurile, atelierile interactive se vor desfășura săptămânal în cadrul zilei la universitate / facultate, sub coordonarea cadrelor didactice și medicilor instructori-formatori.

Se recomandă stagii de specialitate cu următoarea durată:

Disciplină	Durata stagiului	Locul recomandat pentru desfășurarea stagiului
Medicină de familie - obligatoriu prima parte a stagiului	6 luni.	Cabinet de medicina familiei, din care minim două săptămâni în mediul rural
Medicină internă (patologie în specialitățile pneumoftiziologie, gastroenterologie, hematologie, nefrologie, reumatologie, alergologie)	5 luni	De preferat ambulatoriul de specialitate pentru specialitățile nominalizate sau clinica /secție de specialitate / cameră de gardă
Oncologie	1 lună	Clinică / secție de specialitate
Diabet, boli de nutriție, metabolice și endocrinologie	2 luni	Clinică / secție de specialitate
Cardiologie	1 lună	De preferat ambulatoriul de specialitate sau clinică / cameră de gardă / secție de

		specialitate
Boli infecțioase	1 lună	Clinică / secție de specialitate / camera de gardă
Dermatologie	1 lună	De preferat ambulatoriul de specialitate
Neurologie	1 lună	De preferat ambulatoriul de specialitate / cameră de gardă / clinică / secție de specialitate
Psihiatrie	1 lună	De preferat ambulatoriul de specialitate
Pediatrie	5 luni	De preferat ambulatoriul de specialitate / cameră de gardă / clinică / secție de specialitate
Obstetrică – ginecologie	2 luni	Clinică / secție de specialitate / cameră de gardă
Medicină de urgență	2 luni	Unități de primire urgențe, centre de primire urgențe, camere de gardă ale spitalelor
Chirurgie (patologie în specialitățile chirurgie generală, ortopedie, urologie, ORL, oftalmologie)	2 luni	De preferat ambulatoriul de specialitate pentru specialitățile nominalizate / cameră de gardă
Medicină de familie – obligatoriu ultima parte a stagiului	18 luni.	Cabinet de medicina familiei

Curriculumul prevede lunar un număr de 20 de ore didactice (curs, seminar, prezentări de cazuri), pentru tematica teoretică prezentată, în afara cărora sunt prevăzute și un număr de 50 de ore lunar pentru activitățile practice, abilități, atitudini și studiul individual.

Cuantificarea pregătirii în vederea echivalării, se face prin credite (CFU). 1 credit = 25 ore de instruire. Din timpul alocat pregătirii, activitatea didactică acoperă 20-30%, restul de 70-80%, fiind dedicată activităților practice și studiului individual.

La sfârșitul fiecărui modul de pregătire (cel puțin o dată pe an), are loc o evaluare de etapă, făcută în unitatea de pregătire de către responsabilul de stagiul și îndrumător.

Evaluarea se finalizează prin acordarea de credite CFU.

Întreaga activitate de pregătire este monitorizată prin caietul de stagiul (log-book), în care vor fi trecute de asemenea evaluările de etapă în credite, activitatea în programele de cercetare, participarea la manifestări științifice și de educație continuă.

Bibliografia anexată corespunde anului 2016, urmând a fi actualizată în momentul apariției altor titluri noi.

2. Recomandări organizatorice generale

- Pregătirea vocațională prin rezidențiatul de Medicina Familiei este coordonată de către Ministerul Sănătății prin Universitățile de Medicină și Farmacie și Facultățile de Medicină, la nivelul departamentelor specifice organizate în învățământul superior pentru învățământul postuniversitar și rezidențiat. La acest nivel se va face o selecție, pe baza unor criterii unitare, privind experiența profesională și abilitățile practice necesare, a medicilor instructori formatori sau îndrumători, desemnați pentru activitățile de tutoriat și îndrumare a stagiilor practice.

- În vederea bunei desfășurări a procesului educațional, medicii rezidenți trebuie alocați în grupe de 5-8 persoane. Fiecare grup trebuie să aibă nominalizat un cadru didactic universitar sau instructor-formator de medicina familiei care să fie responsabil pentru întregul program educațional de-a lungul rezidențiatului (tutore).
- Medicul tutore trebuie să organizeze o întâlnire săptămânală sau cel puțin bilunară de 2 ore cu grupa de rezidenți, indiferent de stagiul în desfășurare, pentru evaluarea activității de pregătire. Evaluarea va urmări atingerea obiectivelor educaționale pentru stagiul în desfășurare și va defini nevoile de pregătire ale medicilor rezidenți. Rezultatele evaluării vor fi comunicate medicilor sub îndrumarea cărora rezidenții desfășoară stagiul practic; pregătirea ulterioară se va axa pe lista nevoilor educaționale identificate.
- Fiecare clinică sau secție va desemna un medic responsabil de stagiul rezidenților de medicina familiei, cadru universitar sau medic primar de specialitate, care va răspunde de activitatea acestora și de îndeplinirea obiectivelor educaționale specifice.
- În stagii, medicii rezidenți vor fi îndrumați de către: cadre universitare sau medici instructori-formatori de medicină familiei sau de alte specialități sau, în lipsa acestora, temporar, de medici primari de medicină familiei sau de alte specialități. Un medic îndrumător se va ocupa de maxim doi rezidenți simultan.
- Coordonatorul va fi un cadru didactic desemnat de instituția de învățământ medical superior. Formatorul (tutore) va fi un medic primar în specialitatea medicină de familie, care este posesorul unui certificat de medic formator – instructor medicină de familie, acreditat de Ministerul Sănătății. Îndrumătorul va fi un medic primar în specialitatea medicină de familie sau alte specialități, cu experiență în pregătirea rezidenților.
- Medicii specialiști care sunt implicați în pregătirea rezidenților de medicina familiei trebuie să cunoască conținutul curriculumului de rezidențiat pentru această specialitate.
- Medicii tutori vor organiza întâlniri ori de câte ori este necesar, dar cel puțin o dată pe lună cu medicii responsabili de stagiul în desfășurare pentru evaluarea îndeplinirii obiectivelor educaționale din stagiul. Pe perioada stagiului de medicină familiei, medicul tutore va iniția, cu același scop, întâlniri cu medicii de familie îndrumători.
- Timpul de lucru al tuturor rezidenților pe durata stagiilor va fi același cu al medicului îndrumător, timp de 4 zile pe săptămână, pentru desfășurarea stagiilor practice și o zi de lucru pe săptămână, grupa de 5-8 rezidenți se va reuni la universitatea/facultatea care coordonează programul educațional al rezidentului, pentru cursuri, ateliere interactive, activitate de evaluare și întâlnirea săptămânală a rezidenților cu tutorele. Toți rezidenții de medicină de familie, indiferent de locul de desfășurare a stagiului practic, au obligația de a participa la acest program. Acolo unde deplasarea este îngreunată pot fi folosite mijloace moderne de comunicații în funcție de disponibilitățile tehnice.
- Fiecare rezident de medicina familiei trebuie să realizeze pe perioada rezidențiatului măcar un proiect de cercetare, individual sau într-un grup de cercetare. Perioada proiectului trebuie să fie de minim un an. Rezultatul proiectului de cercetare poate fi publicat într-o revistă medicală sau comunicat la o conferință a medicilor de familie sau de alte specialități sau postat pe site-ul universității/facultății unde se desfășoară rezidențiatul.
- Fiecare rezident trebuie să aibă un document (caietul rezidentului) în care să consemneze toate activitățile zilnice semnificative:
  - cazuri clinice deosebite consultate în cabinet
  - date din ghiduri recente de diagnostic și tratament studiate

- abilitățile practice (conforme cu curriculum de rezidențiat în medicina familiei) exersate, anchete epidemiologice, chestionare de practică parcurse etc.
- literatura de specialitate studiată.
- concluziile evaluărilor formative periodice realizate de medicul tutore
- nevoile educaționale astfel identificate și
- planul propriu de învățare aferent.

3. Recomandări privind desfășurarea stagiilor în cabinetele de medicină familie

Stagiul de medicină familie constituie o etapă esențială în formarea rezidenților.

Medicii de familie care îndrumă rezidenți sunt responsabili de dezvoltarea lor profesională, atât prin exemplul personal cât și prin oportunitățile educaționale pe care le oferă în cabinetele lor. În timpul stagiului de medicina familiei, rezidenții trebuie să aibă posibilitatea de a-și îmbogăți cunoștințele anterioare, dar și de a dobândi abilități și aptitudini necesare unui medic de familie. Practica în cabinetul de medicina familiei trebuie să cuprindă toate aspectele activității acestuia: îngrijirea pacienților cu afecțiuni acute și cronice de orice vârstă, prim ajutor în urgențele medicale, îngrijiri paliative, activități preventive și de promovare a sănătății, organizarea și managementul cabinetului medical, munca în echipă. De asemenea, în timpul stagiului de medicina familiei, rezidenții trebuie să se familiarizeze cu metodele de monitorizare a performanței și să acumuleze cunoștințe și să deprindă abilități necesare implementării rezultatelor evaluării practice.

Conținutul pregătirii trebuie să reflecte pe deplin responsabilitățile medicului de familie.

Stagiul în cabinetele de medicina familiei al rezidenților de această specialitate trebuie organizat astfel încât să corespundă următoarelor recomandări:

- fiecare medic rezident trebuie să aibă nominalizat un instructor-formator de medicina familiei care să fie responsabil pentru programul de pregătire în cadrul stagiului de medicina familiei și care să cunoască obiectivele educaționale specificate în curriculumul de rezidențiat pentru acest stagiul; în lipsa acestora, temporar, rezidenții pot fi îndrumați și de medici primari de medicină familie;
- medicii primari de medicină familie care îndrumă rezidenți trebuie să fie interesați de această activitate, dar să și dețină abilități pedagogice, să aibă un nivel înalt de competență profesională, abilități de comunicare, să participe la educația medicală continuă, să fie preocupați permanent de creșterea calității serviciilor oferite și să dispună de timp pentru această activitate;
- din totalul de 24 luni afectate stagiului în cabinetul de medicina familiei, în primul stagiul de 6 luni, cel puțin 2 săptămâni se vor desfășura în cabinete din mediul rural sub supravegherea unui medic instructor - formator sau primar de medicina familiei, care oferă îngrijiri medicale și în cadrul unui centru de permanență;
- cabinetele medicale unde se pregătesc rezidenți trebuie să se caracterizeze prin: dotare cu echipamente conform normelor în vigoare, înregistrări medicale de calitate, un număr adecvat de pacienți care să permită rezidenților contactul cu o cauzistică bogată, personal angajat, un bun management al practicii, desfășurarea de activități de cercetare, oferirea de îngrijiri continue; aceste cabinete trebuie să asigure accesul rezidenților la surse de informare: reviste, broșuri, ghiduri de practică, legislație în vigoare;
- la fiecare 6 luni de stagiul, medicii instructori-formatori îndrumători trebuie să realizeze o evaluare sumativă a cunoștințelor, abilităților și atitudinilor însușite de rezidenții îndrumați, ale cărei rezultate trebuie aduse la cunoștința acestora și care să fie luate în considerare la evaluarea finală a rezidențiatului;

- cabinetele unde rezidenții de medicina familiei desfășoară stagiile trebuie inspectate periodic de evaluatori independenți, desemnați de către coordonatorul de rezidențiat; auditul educațional trebuie să joace un rol în (re) selectarea cabinetelor de stagiu;
- instituțiile de învățământ superior care supervizează pregătirea rezidenților trebuie să pună accent asupra îndeplinirii scopurilor educaționale ca markeri ai calității când se (re) selectează cabinetele de medicină familiei pentru stagiul rezidenților;
- timpul de lucru al rezidentului în cabinetul medicului îndrumător este identic cu al acestuia; activitatea se va desfășura atât în cabinet cât și la domiciliul pacienților în timpul stagiului de medicină familiei trebuie să existe alocat timp pentru întâlnirea cu medicul de familie tutore (2 ore pe săptămână) ca și pentru participarea la cursurile organizate pentru rezidenți (5 ore pe săptămână în cadrul zilei la universitate).

4. Recomandări privind desfășurarea stagiilor în spital/ambulatorii de specialitate

Stagiul în spital este o parte importantă a pregătirii rezidenților de medicină familiei și trebuie să contribuie la achiziționarea atributelor viitorului medic de familie.

Clinicile oferă posibilități multiple de investigare și un management sofisticat multor condiții medicale, servicii care nu sunt accesibile și nici specifice medicinei de familie. Ambulatoriile de specialitate și ambulatoriile integrate oferă cazuri clinice specifice fiecărei specialități asemănătoare pacienților care se adresează medicilor de familie.

În acest context, rezidenții de medicina familiei trebuie să-și dezvolte abilitățile de anamneză, examinare clinică și să dobândească abilități de recomandare a investigațiilor și a medicației și de prim ajutor în situații de urgență medicală. În această perioadă de pregătire, ei trebuie să-și îmbunătățească cunoștințele privitoare la bolile grave și complicațiile lor ca și să dobândească experiență în luarea unei game largi de decizii de management a cazuisticii medicale. Rezidenții trebuie să înțeleagă rolul și relațiile dintre profesioniștii implicați în îngrijirile spitalicești. Stagiile din spital trebuie să contribuie la aprofundarea interfeței dintre îngrijirile primare și cele secundare de sănătate.

Spitalele care sunt alese pentru desfășurarea stagiilor trebuie să ofere o cazuistică bogată de afecțiuni grave care, deși rar întâlnite în medicina familiei, sunt importante pentru managementul clinic al acestor cazuri. Pregătirea trebuie să aibă loc atât la patul bolnavului cât și în ambulatoriul clinicii.

Stagiul în spitale al rezidenților de medicină familiei trebuie organizat astfel încât să corespundă următoarelor recomandări:

- stagiului din clinici al rezidenților de medicină familiei trebuie să i se acorde aceeași importanță ca și stagiului rezidenților din specialitatea clinicii respective;
- rezidenții vor fi pregătiți în clinici universitare sau în spitale județene; acestea trebuie să formuleze și să pună în practică programe educaționale bazate pe obiectivele educaționale specifice din curriculumul de rezidențiat pentru medicina familiei;
- conținutul educațional oferit în clinicile unde se pregătesc rezidenții de medicina familiei trebuie să fie orientat spre nevoile viitorului medic de familie;
- spitalele în care rezidenții de medicina familiei desfășoară stagiile trebuie să aibă acces la bibliotecă și la facilități educaționale – reviste, broșuri și alte surse de informare;
- fiecare clinică sau secție va desemna un medic responsabil de stagiul rezidenților de medicina familiei, cadru universitar sau medic primar de specialitate, care va răspunde de activitatea acestora pe perioada stagiului și de îndeplinirea obiectivelor educaționale specifice acestuia; acesta va supraveghea rezidenții de medicină de familie repartizați atât în ambulatoriu cât și secțiile cu paturi;
- medicii specialiști care se ocupă de rezidenții de medicina familiei trebuie să aibă o pregătire pedagogică corespunzătoare;

- medicii specialiști îndrumători de stagii trebuie să aibă întâlniri lunare cu medicii responsabili de stagiul pentru rezidenții de medicina familiei, întâlniri în care să se evalueze procesul educațional;
- la sfârșitul fiecărui stagiul, medicii specialiști îndrumători trebuie să realizeze o evaluare sumativă a rezidenților ale cărei rezultate trebuie aduse la cunoștința rezidentului și care să fie luate în considerare la evaluarea finală a rezidențiatului;
- clinicile unde rezidenții de medicina familiei desfășoară stagii trebuie inspectate periodic de evaluatori independenți, desemnați de către coordonatorul de rezidențiat; auditul educațional trebuie să joace un rol în (re) selectarea clinicilor de stagiul;
- instituțiile de învățământ care supervizează pregătirea rezidenților trebuie să pună accent asupra îndeplinirii obiectivelor educaționale ca markeri ai calității când se (re) selectează clinicile de stagiul;
- în fiecare stagiul, trebuie să existe alocat timp pentru întâlnirea cu medicul de familie tutore (2 ore pe săptămână) ca și pentru participarea la cursurile organizate pentru rezidenți (5 ore pe săptămână în cadrul zilei la universitate);
- durata efectivă a pregătirii la patul bolnavului și în ambulatoriul de specialitate va fi de 5 ore zilnic. Cu excepția zilelor în care sunt prevăzute întâlnirea cu medicul tutore și cursul, 2 ore pe zi se vor organiza ateliere și workshopuri interactive din tematica necesară a fi parcursă în vederea îndeplinirii obiectivelor educaționale specifice (demonstrații practice și exersare de abilități, prezentări de cazuri, discuții plenare pe tematica, rezolvare de cazuri clinice, jocuri de rol e.g.).

5. Metode de evaluare

Procesul de evaluare a rezidenților va fi unul continuu, medicii îndrumători, tutorele și coordonatorii de stagii apreciind progresele din îndeplinirea sarcinilor curriculare.

Modalitățile de evaluare sunt:

Evaluarea inițială

Se aplică la începutul rezidențiatului în anul I când intră în stagiul de medicina de familie de 6 luni și la finalul stagiului.

5. Scop

Determinarea nivelului inițial de pregătire al rezidentului și evoluția acestuia după cele 6 luni de stagiul

6. Obiective:

- inițierea și întocmirea planului individual de pregătire al rezidentului
- inițierea caietului rezidentului

7. Metode

- discuție inițială formator-rezident în care formatorul întreabă și notează așteptările rezidentului precum și obiectivele pe care rezidentul le are în legătura cu propria formare în medicina de familie
- rezidentul completează "Chestionarul de evaluare inițială a rezidentului" transmis de coordonatorul de rezidențiat și formatorul îl punctează cu o nota de la 1 la 10 în funcție de numărul de răspunsuri corecte
- se inițiază caietul rezidentului

OBS: evaluarea inițială se anexează la portofoliul rezidentului și constituie baza pentru întocmirea **planului individual de pregătire** al rezidentului.

Evaluarea intermediară (formativă)

Se aplică pe parcursul rezidențiatului, la finele fiecărui stagiul sau la 6 luni în cazul stagiului de medicina familiei.

8. Scop

Evaluarea stadiului de pregătire și a nevoilor rezidentului

9. Obiective:

- reevaluarea planului personal de pregătire, adaptarea lui la nevoile de pregătire ale rezidentului
- verificarea și îmbunătățirea cunoștințelor teoretice specifice, a abilităților practice (rezolvarea problemelor, managementul cazurilor, comunicarea cu pacienții, experiența clinică) a atitudinii față de pacienți și capacității de lucru în echipă.

10. Metode:

- evaluarea va fi realizată de către formator/medicul îndrumător de stagiu și se va solda cu completarea formularului de evaluare care va conține un calificativ (nesatisfăcător, satisfăcător, bine, foarte bine) și recomandări pentru activitatea viitoare care vor fi aduse la cunoștința rezidentului.
- verificarea caietului rezidentului (feedback din partea formatorului/îndrumătorului de stagiu)
- actualizarea EMC a rezidentului
- autoevaluarea rezidentului

Evaluarea finala (sumativa)

Se aplică la sfârșitul perioadei de rezidențiat.

11. Scop

- Acordarea titlului de medic specialist în M.F. și protecția pacientului

12. Obiective

- evaluarea cunoștințelor teoretice necesare practicii medicinei de familie dar și judecata clinică, diagnosticul și managementul sindroamelor și al simptomelor nespecifice, abordarea holistică și comprehensivă, abilitățile de comunicare, principii de etică, abilități manageriale (anexa 2)

13. Metodologie de evaluare:

Evaluarea finală va lua în calcul:

- evaluările intermediare - **20%** din nota finală
- participarea la cel puțin 80% din activitățile (stagiu + curs) organizate – **10%** din nota finală
- publicarea, comunicarea sau postarea pe site a unui articol științific original – **10%** din nota finală
- caietul rezidentului - **10%** din nota finală
- examinarea finală – examenul de specialitate - **50%** din nota finală constând în:
  1. proba scrisă
  2. probă practică – caz clinic din cabinetul medicului de familie, pacient adult și copil.
  3. proba de abilități practice în specificul MF

Se recomandă ca președintele comisiei de examinare și, pe cât posibil, membrii comisiei de examinare să fie membri ai catedrei de medicina familiei sau medici primari medicină de familie. De asemenea se recomandă desfășurarea examenului de specialitate pentru prezentarea de caz pentru adult și copil și proba practică într-un cabinet de medicină de familie.

Comisia consultativă de Medicina familiei va propune Ministerului Sănătății aprobarea unei metodologii unitare de îndrumare a rezidentului pe parcursul pregătirii și de organizare a examenului de specialitate de medicina familiei, cu specificarea celor recomandate mai sus.

Anexa 2

**FORMULAR DE EVALUARE A MEDICULUI REZIDENT
PE PARCURSUL PREGATIRII IN REZIDENTIAT**

Nume medic rezident .....

Nume evaluator .....

Data evaluării .... / .... / .....

EVALUAȚI URMĂTOARELE DOMENII:	NESATIS- FĂCĂTOR (1,2,3,4)	SATISFĂCĂTOR (5,6,7)	BUN (8,9,10)	Nu se poate evalua Observații
Judecata clinică (interpretează datele anamnestice, le corelează cu datele clinice și paraclinice pt formularea diagnosticului, analizează riscurile/beneficiile abordării terapeutice, ia decizii în situații dificile				
Cunoștințe medicale extensive, actualizate, bine organizate și aplicate				
3. Aptitudini clinice				
Aptitudini de COMUNICARE – deschis, înțelegător, empatic Explică considerentele clinice și terapeutice în limbaj adecvat pt. pacient sau familie				
a) - Anamneza (logica, extinsă, orientată, eficientă) b)- Ex.fizic (complet, orientat/selectiv, țintit) c)- Aptitudini practice (experimentat, competent, abil ,efectuează corect diferite manevre)	a) b) c)			
4. Calități etice – integru, respectuos, onest, dezvoltă raporturi bazate pe încredere cu pacientul și familia, informează corect și complet				
5. Profesionalism- competent, conștiincios, cooperant, respectuos, completează lizibil și corect documentele medicale, reevaluează datele diagnostice și paraclinice.				
6. EMC – își menține și îmbunătățește nivelul profesional prin participare la manif. științifice, prezentări de caz, articole medicale, cercetare. etc				
7. Organizare(eficientă) și management –este organizat și eficient la locul de muncă, este punctual, are prezența bună, are calități și aptitudini manageriale, reacționează bine în situații limită.				
8. Calificativ general (media celor precedente)				

Puncte tari .....

Puncte slabe .....

De îmbunătățit .....

Alte comentarii

Semnătura rezident .....

Semnătura evaluator .....

Anexa 3

FORMULAR EVALUARE MEDIC REZIDENT

Nume medic rezident...

Nume evaluator...

Data evaluării...

	EVALUAȚI URMĂTOARELE DOMENII:	NESATIS- FĂCĂTOR (1,2,3,4)	SATISFĂCĂTOR (5,6,7)	BUN (8,9,10)	Nu se poate evalua Observații
1	Judecata clinică (interpretează datele anamnestice,le corelează cu datele clinice și paraclinice pt formularea diagnosticului,analizează riscurile/beneficiile abordării terapeutice,ia decizii în situații dificile				
2	Cunoștințe medicale extensive,actualizate,bine organizate și aplicate				
3	3.Aptitudini clinice				
4	Aptitudini de COMUNICARE – deschis,înțelegător,empatic Explică considerentele clinice și terapeutice în limbaj adecvat pt. pacient sau familie				
5	a) - Anamneza (logica,extinsă,orientată,eficientă) b)- Ex.fizic (complet,orientat/selectiv,țintit) c)- Aptitudini practice (experimentat,competent,abil ,efectuează corect diferite manevre)	a) b) c)			
6	4.Calități etice – integru, respectuos,onest,dezvoltă raporturi bazate pe încredere cu pacientul și familia,informează corect și complet				
7	5.Profesionalism- competent,conștiincios,cooperant,respectuos,completează lizibil și corect documentele medicale,reevaluează datele diagnostice și paraclinice.				
	6.EMC – își menține și îmbunătățește nivelul profesional prin participare la manif.științifice,prezentări de caz,articole medicale,cercetare..etc				
	7.Organizare(eficientă) și management- este organizat și eficient la locul de muncă,este punctual,are prezența bună, are calități și aptitudini manageriale,reaționează bine în situații limită.				
	8.Calificativ general (media celor precedente)				

Puncte tari...

...

Puncte slabe...

...

De îmbunătățit...

...

...

Alte comentarii

Semnătura rezident.....Semnătura evaluator.....

Anexa 4

BIBLIOGRAFIE ORIENTATIVĂ

Pentru Curriculum de pregătire în specialitatea de Medicina familiei

- Restian A. – *Bazele Medicinii de Familie*, ediția a 3-a, Editura Medicală București, 2009.
- Matei D. – sub redacția – *Esențialul în Medicina Familiei*, ediția a 3-a, Editura Medicală Amaltea București, 2016.
- Simon C, Everit H. *Oxford Book of general practice. Fourth Edition, 2014, Oxford University Press.* – editia in limba romana – Editura Hipocrate București, sub tipar, 2016.
- Jompan A. – *Medicina Familiei*, ed. A IX-a, Editura Eurostampa Timișoara, 2015.
- Manasia R. si colab. *Pediatrie practică*. Editura U.M.F. „Iuliu Hațieganu” Cluj-Napoca, 2013.
- Ciofu E., Ciofu C. – *Esențialul in Pediatrie*, ediția a 2-a, Editura Medicală Amaltea, 2002.
- Nanu D., Marinescu B., Matei D., Isopescu F. – *Esențialul in obstetrică – pentru studenți, rezidenți de obstetrică-ginecologie și medici de familie* – Editura Medicală Amaltea București, 2008.
- Jompan A., Dumitrașcu V. – *110 Analize comentate*, Editura Eurostampa Timișoara, 2015.
- Florea L. Bărbulescu C., - *Medicină de familie – ghid practic*, Editura Sitech Craiova, 2011
- www.cnsmf.ro – *Managementul astmului. Indrumător pentru implementarea recomandărilor de bună practică*, CNSMF, Editura Infomedica, București, 2009
- www.cnsmf.ro – *Depresia adultului. Ghid de practică pentru medicul de familie*, Editura Infomedica, București, 2009.
- www.cnsmf.ro – *Strategia OMS de Abordare Practică a Bolilor Respiratorii, WHO Practical Approach to Lung Health (PAL), Ghid operațional pentru implementarea în asistența primară din România*, București, 2009.
- www.cnsmf.ro – *Ghid de prevenție, vol. 1-7*, Programul RO19, Inițiative în sănătatea publică, Institutul Național de Sănătate Publică, CNSMF, ALIAT, București, 2016